

**VOORSTELLEN
VOOR MINDER
ADMINISTRATIEVE
LASTEN**

MINDER ROMPSLOMP = MEER ONDER- NEMERSCHAP

Twee decennia geleden stond administratieve vereenvoudiging hoog op de politieke agenda. Al in 1998 werd de Dienst Administratieve Vereenvoudiging (DAV) opgericht met als taak de administratieve procedures van de overheid efficiënter te maken zodat burgers en ondernemingen minder inspanningen zouden moeten leveren en minder kosten moeten maken. Vijf jaar later werd voor het eerst een staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging aangesteld. Die werkte een Federaal Actieplan voor Administratieve Vereenvoudiging (FAAV) met twaalf concrete werven uit, het zogenaamde Kafkaplan.

RESULTAAT?

DE ADMINISTRATIEVE LASTEN VOOR BEDRIJVEN EN ZELFSTANDIGEN DAALDEN MET MEER DAN 30% VAN 8,6 MILJARD EURO IN 2000 TOT 5,9 MILJARD EURO IN 2008.

2009-2019: AANDACHT VOOR VEREENVOUDIGING VERWATERT

In de daaropvolgende jaren zwakte het vereenvoudigingselan geleidelijk af. De opeenvolgende staatssecretarissen behandelden de administratieve vereenvoudiging eerder stiefmoederlijk en de Federale Actieplannen van DAV werden steeds minder concreet uitgevoerd. Tegen 2018 was de politieke belangstelling voor administratieve vereenvoudiging zo diep weggezakt dat er zelfs geen middelen meer werden gevonden voor de jaarlijkse Planbureau-enquête over de administratieve lasten. Resultaat? De administratieve lasten voor bedrijven en zelfstandigen namen in de periode 2010-2016 weer toe met 15% (van 5,9 tot 6,8 miljard euro), wat een stagnatie betekende in procenten van het bbp.

2020: TIJDELIJK MINDER ADMINISTRATIEVE LASTEN DOOR COVID-19-MATREGELEN

In 2020 stelde het Planbureau opnieuw een aanzienlijke daling (-27%) van de administratieve lasten vast tot iets minder dan 5 miljard euro. Dat had wellicht deels te maken met een aantal digitaliseringsinitiatieven die in de periode 2017-2020 werden geïntroduceerd of breder werden toegepast. Denk aan itsme, de eBox van de Sociale Zekerheid, de elektronische maaltijd- en ecocheques, enz.

Daarnaast heeft de daling in 2020 wellicht ook te maken met een tijdelijke vermindering van administratieve lasten door COVID-19-maatregelen die sommige procedures (zoals de tijdelijke werkloosheid) omwille van de crisistoestandigheden veel sneller en eenvoudiger maakten. Desondanks blijft de sterke daling in 2020 verrassend, wetende dat er geen ingrijpende vereenvoudigingsinitiatieven werden ondernomen in de periode 2017-2020.

2022: ADMINISTRATIEVE LASTEN SCHIETEN WEER EEN VIJFDE HOGER

Sinds het einde van de COVID-19-crisis stijgen de administratieve lasten echter opnieuw. Dit blijkt op macroniveau alvast uit de meest recente cijfers van het Planbureau (februari 2024) die betrekking hebben op het jaar 2022. Die tonen namelijk dat de administratieve lasten voor ondernemingen en zelfstandigen opnieuw zijn gestegen van iets minder dan 5 miljard euro in 2020 tot 6 miljard euro in 2022, een **stijging met meer dan 20%**. En dit terwijl de federale regering in haar regeerakkoord van 2020 een verlaging van de administratieve lasten met 30% had vooropgesteld.

De ongunstige ontwikkeling van de administratieve lasten wordt ook bevestigd door een aantal enquêtes die het VBO heeft verricht in de periode 2022-2023 ([zie ook hoofdstuk 2](#)). Bedrijven signaleren onder andere meer administratieve complexiteit rond loonadministratie, rapporteringsverplichtingen (in fiscaliteit maar ook daarbuiten), tijdelijke werkloosheid, rapportering rond opleiding en vorming, en 'last but not least' het UBO-register. Daarnaast kunnen de ondervraagde bedrijven nauwelijks een vereenvoudigingsinitiatief opnoemen dat de voorbije jaren een positieve impact heeft gehad (itsme uitgezonderd).

Bovendien blijken digitaliseringsprojecten de zaken niet altijd eenvoudiger te maken. Bedrijven hebben vaak de indruk dat een digitale procedure een vrijgeleide betekent om nog veel meer gegevens op te vragen. Ook het opvragen van data aan de bedrijven volgens het 'only once'-principe, lijkt bij de overheid nog altijd verre van realiteit.

2024: VOER DE STRIJD TEGEN KAFKA OPNIEUW OP!

Tijd dus om de strijd tegen Kafka, zoals in het verleden, weer hoog op de agenda te zetten!

Het VBO en zijn sectorfederaties willen daartoe alvast de nodige inspiratie bieden en hebben o.b.v. uitgebreide bevragingen bij en gedachtewisselingen met bedrijven en sectorfederaties deze gids opgesteld.

Na de beschrijving van de resultaten van onze enquête in [hoofdstuk 2](#), doen we in een [3e hoofdstuk 15 concrete vereenvoudigingsvoorstellen](#). We beschrijven voor elke van deze 15 vereenvoudigingspistes de (reglementaire) context, de huidige administratieve lasten, de recente ontwikkelingen en doen telkens een concreet voorstel van vereenvoudiging.

We hopen en gaan van ervan uit dat onze beleidsmakers in de volgende legislatuur deze voorstellen ter harte zullen nemen via een concreet en van nabij opgevolgd actieplan.

Als deze 15 voorstellen stuk voor stuk gerealiseerd worden, moet het mogelijk zijn om de administratieve lasten voor onze bedrijven met ongeveer 50% te verminderen. Voor onze overheden is administratieve vereenvoudiging daarmee ongetwijfeld de meest betaalbare weg om de tanende kostencompetitiviteit van onze bedrijven al enigszins op te krikken!

Aan de slag dus, want minder rompslomp = meer ondernemerschap!

Pieter Timmermans
CEO VBO FEB

VBO-ENQUÊTE

DE STRIJD TEGEN KAFKA IS NOG LANG NIET GEWONNEN

HET VOORBIJE DECENNIUM VERZWAKTE DE AANDACHT VOOR ADMINISTRATIEVE VEREENVOUDIGING. DE COVID-19-CRISIS VERSTERKTE DIE BEWEGING NOG. DE KLEMTUON LIGT SINDSDIEN VRIJWEL UITSLUITEND OP HET VERMIJDEN VAN RISICO'S (GEZONDHEID, VEILIGHEID, WELZIJN, ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN, FRAUDE, ...), ZONDER VEEL REKENING TE HOUDEN MET DE ADMINISTRATIEVE LASTEN DIE GEPAARD GAAN MET EEN NIET-AFLATENDE STROOM AAN NIEUWE REGELS EN ADMINISTRATIEVE VERPLICHTINGEN.

IN 2023 VERSTUURDE HET VBO EEN ENQUÊTE NAAR ENKELE HONDERDEN BEDRIJVEN EN CEO'S

In 2022 gingen bij onze bedrijven en sectorfederaties de alarmbellen af. Dat was voor het VBO het signaal om dit aanvoelen van sterk stijgende administratieve lasten te documenteren en in kaart te brengen.

Dat gebeurde in verschillende stappen. Eerst werd, in de loop van 2022, het kmo-platform van het VBO bevestigd. Een aantal sectorfederaties (Assuralia, Febelfin, Fedustria, USS, ...) bezorgden al eind '22-begin '23 een overzicht van de belangrijkste administratieve lasten in hun sector, op basis van consultaties bij hun leden-bedrijven.

In de eerste maanden van 2023 verstuurde het VBO een enquête naar enkele honderden bedrijven en CEO's. In mei en juni van dat jaar brachten een aantal grote sectorfederaties (Agoria, Embuild, Federgon, Fevia, Febelfin en Fedustria) een ingekorte versie ervan nog eens onder de aandacht van hun leden-bedrijven.

Dat leverde in totaal een 150-tal antwoorden uit diverse industriële en dienstensectoren op. Ongeveer 100 daarvan kwamen uit het Nederlandstalige landsgedeelte, 50 uit het Franstalige.

DE DRIE CENTRALE VRAGEN VAN DE ENQUÊTE WAREN:

**WAT ZIJN VOOR UW BEDRIJF
DE DRIE BELANGRIJKSTE
ADMINISTRATIEVE LASTEN?**

**WELKE ADMINISTRATIEVE
LASTEN NAMEN DE VOORBIJE
DRIE JAAR (STERK) TOE?**

**WELKE ADMINISTRATIEVE
LASTEN NAMEN DE VOORBIJE
DRIE JAAR (STERK) AF?**

STRUCTUREEL ZWARE ADMINISTRatieve LASTEN

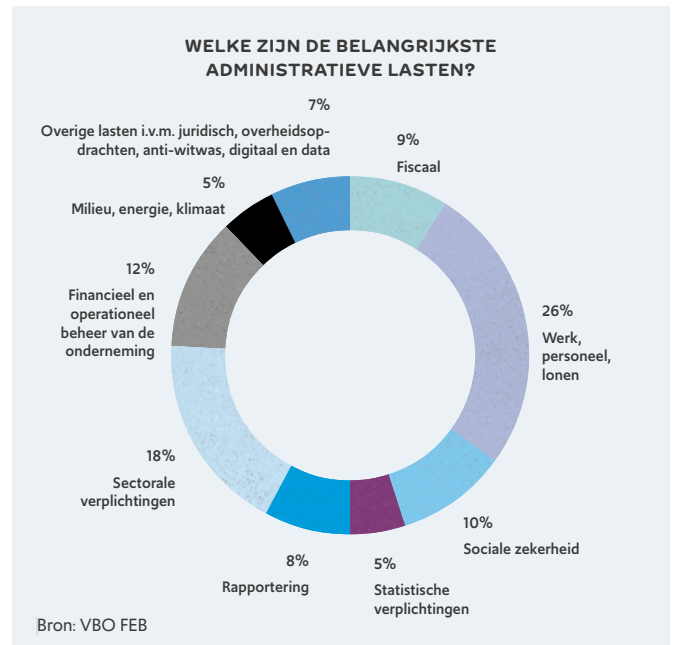
De eerste vraag kreeg vaak drie antwoorden (het toegelaten maximum), goed voor in totaal 425 antwoorden. We ordenden ze in negen categorieën, in orde van belang:

1. Administratieve lasten i.v.m. fiscaliteit
2. Administratieve lasten i.v.m. werk, personeel en lonen
3. Administratieve lasten i.v.m. de sociale zekerheid (werkloosheid, tijdskrediet, ziekte, pensioenen, ...)
4. Administratieve lasten t.g.v. statistische verplichtingen
5. Administratieve lasten t.g.v. diverse rapportageverplichtingen
6. Administratieve lasten specifiek voor bepaalde sectoren
7. Administratieve lasten i.v.m. het financieel en operationeel beheer van een onderneming
8. Administratieve lasten i.v.m. milieu, ruimtelijke ordening, afval- en klimaatwetgeving
9. Overige administratieve lasten

Het onderstaande diagram toont dat de administratieve lasten rond **tewerkstelling, lonen en personeelsadministratie** door de bedrijven het vaakst in hun top drie van (structureel) belangrijkste administratieve lasten worden geciteerd, goed voor 109 meldingen (26%). Specifiek betreft het administratieve lasten rond HR, personeelsbeleid of loonadministratie (50 meldingen), gevolgd door de rompslomp rond de opleidingen van medewerkers (12 meldingen). Er is ook een kleinere cluster van meldingen m.b.t. de regels rond welzijn en veiligheid op de werkplek (6 meldingen). Ten slotte zijn er telkens 5 meldingen over de rompslomp rond 'deeltijders'/flexibele uurroosters en rond verlofstelsels (ouderschaps- en educatief verlof).

De op een na meest belangrijke categorie meldingen betreft administratieve rompslomp als gevolg van **specifieke sectorale wetgeving**, goed voor 77 meldingen (18%). Het gaat vooral om meldingen van administratieve lasten die wegen op de bouwsector en meer in het bijzonder op de administratie rond de tewerkstelling op werven (40). Daarnaast is er een groot aantal meldingen van specifieke administratieve rompslomp voor de uitzend- en de dienstenschequesector (11) en voor de financiële sector (10).

NEGEN CATEGORIEËN STRUCTURELE ADMINISTRatieve LASTEN

Vier categorieën nemen elk 8 tot 12% van het totaal aantal meldingen voor hun rekening:

- De eerste categorie omvat 51 meldingen van administratieve lasten die verband houden met klassieke elementen van de **financiële en operationele bedrijfsvoering** (12%). Denk aan facturatie (9), boekhoudkundige verplichtingen (7), offertes (6), beheer van verzekeringsportefeuille of import/export-formaliteiten.
- Een tweede categorie (41 meldingen of +/- 10%) omvat alles wat te maken heeft met de **sociale zekerheid**. Bijvoorbeeld de administratie rond de gewone, tijdelijke of economische werkloosheid (16), het beheer van (vooral langdurige) ziekte van werknemers (7) en de regimes van tijdskrediet en loopbaanonderbreking (3).
- Lasten inzake de **fiscaliteit** krijgen 38 meldingen (9%). Belangrijkste pijnpunt daar zijn de btw-aangiftes en bijlagen (12), de douane-aangiftes (7) en de aangiftes m.b.t. de accijnzen (2).
- De **rapportage**lasten zijn goed voor 34 meldingen (8%). Ze slaan deels op de klassieke financiële rapportage aan de Nationale Bank (jaarrekeningen), maar ook steeds meer de rapportage rond HR en ESG (in het kader van de Europese Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD). Kleinere bedrijven die (nog) niet verplicht moeten rapporteren ondervinden vandaag al druk van hun stakeholders om alsnog ook met de ESG-rapportage te starten – het zogenaamde doorsijpeleffect.

Twee categorieën maken ten slotte om en bij 5% van alle meldingen uit: de administratieve lasten i.v.m. **statistische verplichtingen** en de lasten i.v.m. **klimaat, milieu, afvalverwerking en -recyclage**.

Bij de 22 meldingen van administratieve lasten als gevolg van **statistische verplichtingen** wordt vaak in algemene termen verwezen naar 'enquêtes' of 'statistische verplichtingen'. De specifieke enquêtes die het meest worden gemeld als administratief zwaar, zijn de 'enquête m.b.t. de verdeling en de structuur van de lonen' van Statbel (4), de Intrastat-enquête van de Nationale Bank (2) en de enquête naar het woon-werkverkeer.

Bij de 21 meldingen rond **klimaat, milieu, afvalverwerking en recyclage** worden de complexe aanvragen van premies en subsi-

dies voor milieuvriendelijke investeringen vermeld (5). Ook de aangiftes voor Recupel, Repobel, Valipac, Fost Plus en Bebat worden als administratief zwaar ervaren (4).

De negende categorie '**overige administratieve lasten**' telt 31 meldingen (+/- 7%) rond topics als de formaliteiten in het kader van de Europese privacy- en databeschermingswetgeving (GDPR) (4), de rompslomp die gepaard gaat met de publicatie van bedrijfsdocumenten in het Belgisch Staatsblad (3) of met de deelname aan overheidsopdrachten (3). De uitschieter in deze categorie is alles wat te maken heeft met het UBO-register, goed voor 7 meldingen.

STERKST TOEGENOMEN ADMINISTRATIEVE LASTEN

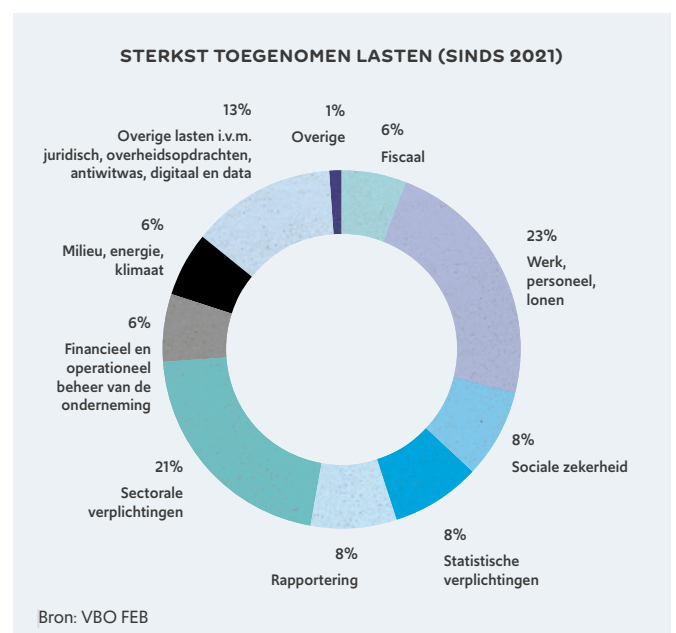
De antwoorden op de vraag welke administratieve lasten de voorbije drie jaar het sterkst zijn toegenomen, liggen grosso modo in lijn met de categorieën hierboven. Bij de lasten i.v.m. het financieel en operationeel beheer zijn er wel maar half zo veel meldingen over 'sterk toegenomen lasten' als over 'structureel zware lasten'. Het percentage van de sterk toegenomen 'overige lasten' is dan weer dubbel zo hoog. Dat heeft vooral te maken met de 'nieuwe' administratieve lasten rond UBO en GDPR. Drie respondenten geven ook aan dat de administratieve lasten op ALLE domeinen zwaarder werden.

Qua nieuwe lasten in de fiscaliteit wijzen de bevrageden op de ingewikkelder geworden fiscale wetgeving rond het (bedrijfs-) wagenpark, de complexere administratie (en zware controles) op de kortingen bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers, en de nieuwe douaneregels als gevolg van de Brexit.

Bij de statistische verplichtingen vermelden ze dan weer een aantal nieuwe enquêtes van de FOD WASO (o.a. rond telewerk en deconnectie).

Inzake de sociale zekerheid betreuren ze vooral dat de eenvoudige aangifte voor economische werkloosheid zoals die werd ingevoerd tijdens de COVID-19-crisis intussen opnieuw is vervangen door de oude complexe methode.

Op het vlak van administratieve lasten rond werk, personeel en lonen valt vooral de grote ontevredenheid op rond de administratieve lasten m.b.t. de nieuwe regelgeving inzake opleidingen (16 van de 54 meldingen).

¹ UBO = Ultimate Beneficial Owner, de ultieme begunstigde(n) van de winstuitkeringen (of andere financiële stromen) uit een bedrijf.

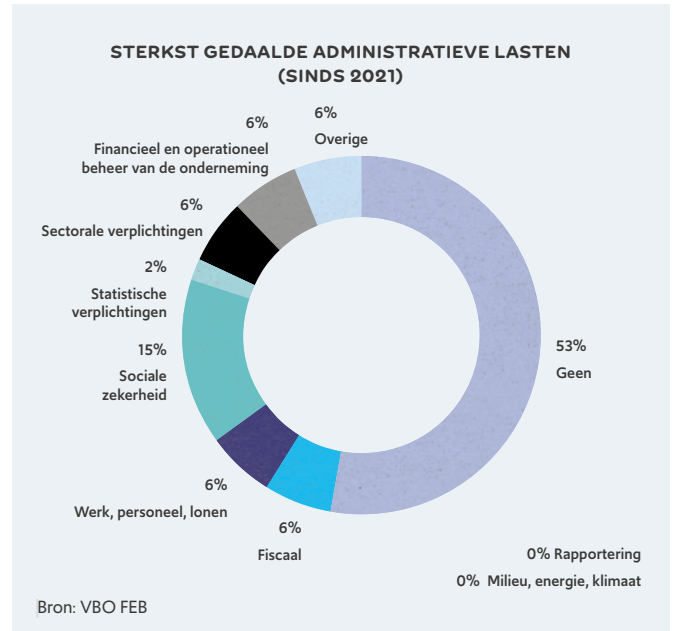

3 STERKST AFGENOMEN ADMINISTRATIEVE LASTEN

Over de derde vraag ‘Welke administratieve lasten namen de voorbije drie jaar (sterk) af?’ was er minder enthousiasme. Meer dan de helft van de bevroagden meldt dat zij geen enkele afname van administratieve lasten konden vaststellen.

Lichtpuntjes waren er in de sociale zekerheid dankzij de tijdelijk eenvoudiger aangifte van de tijdelijke werkloosheid tijdens de COVID-19-crisis (helaas opnieuw afgevoerd) en de digitalisering van de Aangifte Sociale Risico's (ASR). In het domein personeel, werk en lonen werd de digitalisering van de maaltijdcheques op prijs gesteld. Bovendien maakten veel bedrijven het zichzelf makkelijker door nog veel meer taken uit te besteden aan de sociale secretariaten.

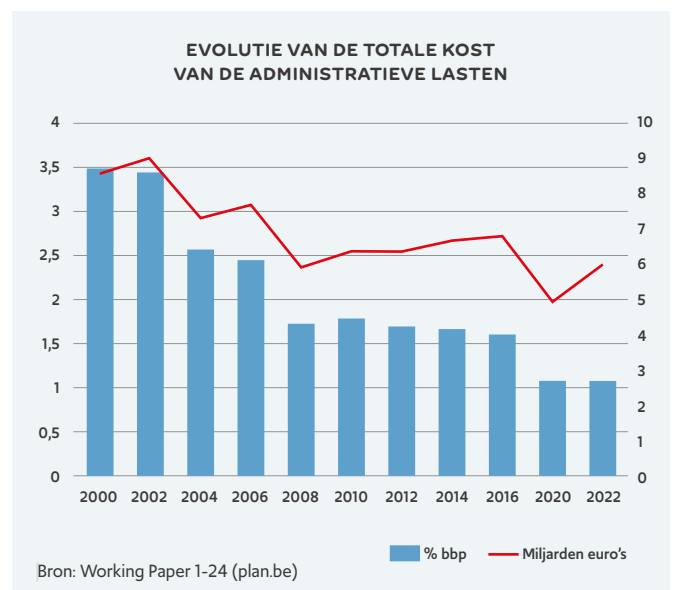
In het algemeen waarden de bedrijven dat het steeds meer mogelijk wordt om digitaal te communiceren met de overheid. Ook het sterk vereenvoudigde identiteits- en toegangsbeheer via de app itsme valt in goede aarde.

4 CONCLUSIE

Over het algemeen tonen de resultaten van onze enquête dat de administratieve lasten voor de bedrijven de voorbije jaren sterk zijn toegenomen. De voortschrijdende digitalisering kan de impact hiervan wel wat afzwakken maar niet volledig tegenhouden.

Kortom, de strijd tegen Kafka is nog lang niet gewonnen. Dat wordt bevestigd door de resultaten van de tweejaarlijkse enquête van het Federaal Planbureau. Daaruit blijkt dat de administratieve lasten voor de bedrijven tussen 2020 en 2022 met ongeveer 1 miljard euro zijn gestegen. Er ligt in de volgende legislatuur dus heel wat werk op de plank.

ONZE VOORSTELLEN DOE BETER MET MINDER

	UBO-VERPLICHTINGEN	08
	JURIDISCHE ASPECTEN VAN HET ONDERNEMINGSLEVEN	10
	DUURZAAMHEIDSRAPPORTERING	13
	OVERHEIDSOPDRACHTEN	15
	ADMINISTRATIEVE LASTEN ROND WERVEN	17
	ATTEST BASISKENNIS BEDRIJFSBEHEER	20
	BV-KORTING ONDERZOEKERS	22
	FISCALE RAPPORTERING	24
	FEDERAL LEARNING ACCOUNT	26
	INDIVIDUELE REKENING VAN DE WERKNEMER	28
	TIJDELIJKE WERKLOOSHEID OM ECONOMISCHE REDENEN	30
	ELEKTRONISCHE HANDTEKENING & ELEKTRONISCHE ARBEIDSOVEREENKOMSTEN	33
	E-BOX	35
	E-INVOICING	37
	DIGITAL BY DEFAULT	39

UBO- VERPLICHTINGEN

TO DO

EEN PRAGMATISCHE
OPLOSSING FACILITEREN
OM DE INFORMATIE UIT
HET UBO-REGISTER
TOEGANKELIJK TE MAKEN
VOOR FINANCIËLE
INSTELLINGEN

CONTEXT

Sedert enige tijd rust een verplichting op Belgische ondernemingen, inclusief vennootschappen, (i)vzw's en stichtingen, om accurate en actuele informatie over hun uiteindelijke begunstigen (in het Engels aangeduid als 'Ultimate Beneficial Owners' of 'UBO') in het zgn. UBO-register te registreren, zoals georganiseerd door de Federale Overheidsdienst Financiën. Voor vennootschappen wordt hierbij gekeken naar aandeelhouders; voor (i)vzw's en stichtingen gelden de bestuurders als UBO's. De verplichte registratie van UBO's creëert transparantie en draagt bij in de strijd tegen kwalijke fenomenen, zoals witwassen van geld en financiering van terrorisme. Het UBO-register moet jaarlijks bijgewerkt worden, op straffe van sancties, waaronder administratieve boetes en eventueel zelfs het ambtshalve schrappen van ondernemingen uit de Kruispuntbank van Ondernemingen (bijna 21.000 spook- of slapende entiteiten werden reeds geschrapt wegens het niet naleven van hun wettelijke verplichtingen met betrekking tot het UBO-register).

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Aan het adequaat bijhouden, bijwerken en (jaarlijks) bevestigen van het UBO-register is reeds een bepaalde administratieve last gekoppeld. Er is echter een bijkomende last die hiermee verband houdt. Op regelmatige basis ontvangen ondernemingen vragenlijsten van hun financiële instellingen, met het verzoek informatie te verschaffen over hun UBO's. De info die afzonderlijk wordt opgevraagd, betreft dezelfde informatie die de onderneming reeds in het UBO-register heeft opgenomen. Banken vragen deze info niet voor hun plezier, maar omdat zij daartoe verplicht worden door de Belgische en Europese antiwitwaswetgeving, in kader van hun poortwachtersrol. Een oplossing voor deze stand van zaken ligt voor de hand: banken zouden moeten kunnen vertrouwen op de informatie die besloten ligt in het UBO-register, zonder stelselmatig dezelfde informatie te moeten opvragen bij ondernemingen. Voor beide partijen ligt hierin een bron van frustratie. Echter, dat vertrouwen botst op te streng geredigeerde wetteksten, die voorgaand voorstel tot vertrouwen op bestaande informatie niet toelaten.

ONS VOORSTEL

Teneinde de administratieve vereenvoudiging te bevorderen zou het 'only once'-principe consequent als toetssteen gebruikt moeten worden. Dit kan door banken toe te laten gebruik te maken van informatie die reeds beschikbaar is in overheidsdatabanken, zoals bijvoorbeeld het UBO-register. Zo wordt vermeden dat ondernemingen steeds opnieuw dezelfde gegevens dienen mee te delen in het geval deze gegevens reeds aan een administratie werden overgemaakt. In België is er reeds een wet die dit 'only once'-principe vooropstelt en wij menen dat dit principe verder consequent kan toegepast en uitgerold worden.

Concreet zouden banken dus de informatie die de onderneming in het UBO-register heeft opgeladen als uitgangspunt moeten kunnen nemen en enkel wanneer er concrete vermoedens zijn dat de informatie niet met de werkelijkheid overeenstemt, zouden ze bijkomende vragen kunnen stellen. Die omkering van de huidige situatie vereist een wijziging van het regelgevend kader, ook op Europees niveau.

JURIDISCHE ASPECTEN VAN HET BEDRIJFSLEVEN

TO DO

DAGELIJKSE JURIDISCHE HANDELINGEN DIGITALISEREN VOOR MEER EFFICIËNTIE

CONTEXT

De oprichting van een vennootschap ging traditioneel gepaard met een hoop papierwerk en vereiste een fysieke verplaatsing naar de notaris, waar allerlei documenten getekend moesten worden. Daarna moesten die documenten samen met een hoop formulieren op papier neergelegd worden bij de griffie van de ondernemingsrechtbank. Op dit vlak heeft de digitalisering al voor heel wat verbetering gezorgd.

Vennootschappen die op authentieke manier moeten worden opgericht – d.w.z. met tussenkomst van een notaris – kunnen sinds 2021 volledig digitaal worden opgericht. Het notariaat (Fednot) ontwikkelde daartoe een specifiek platform (Manage My Business).

Eenzijds kan de digitale authentieke oprichtingsakte zelf volledig online toegelicht en getekend worden met de notaris. Anderzijds gebeurt de openbaarmaking op de ondernemingsrechtbank, in het Belgisch Staatsblad en in de Kruispuntbank van Ondernemingen al sinds 2007 volledig elektronisch door de notaris (via het

toenmalige systeem 'e-depot'), zodat het ondernemingsnummer nog dezelfde dag beschikbaar is. Ook de wijzigingsakten kunnen met de notaris online getekend worden en, behoudens een paar complexere operaties (fusies, splitsingen, ontbindingen), elektronisch openbaar gemaakt worden. Dat betekent niet dat de juridische inhoud en de complexiteit van het invullen van de formulieren eenvoudiger geworden zijn, maar het notariaat zorgde hier voor ontlasting van de ondernemer, door deze zaken voor zijn rekening te nemen.

Sinds 2023 kan de elektronische openbaarmaking ook voor de oprichting van niet-notariële vennootschapsvormen (VOF en CommV) en voor de vzw's. Ook dat kan voortaan volledig digitaal, via een daartoe door de overheid opgericht platform (JustAct).

De digitalisering van de juridische aspecten van het ondernemingsleven is duidelijk ingezet en heeft onder de aflopende legislatuur best wel wat vooruitgang geboekt. Er valt evenwel nog een hele weg af te leggen. Tal van courante vennootschapsrechtelijke operaties veronderstellen nog een papieren/fysieke tussenkomst bij de griffie van de ondernemingsrechtbank voor de openbaarmaking ervan. Bij notariële akten neemt de notaris dat ten laste (fusies, splitsingen, ontbindingen) en bij de andere moet de ondernemer het zelf doen of een beroep doen op zijn accountant (onderhandse wijzigingen, ontslagen, benoemingen). Dit gaat gepaard met tijdverlies en laat de mogelijkheden van digitalisering onbenut.

Een bijzonder pijnpunt betreft de publicaties inzake de benoeming en het ontslag van bestuurders. Een tijdige publicatie hiervan is van groot belang voor ondernemingen én bestuurders. Indien deze via de notaris passeren (zelfs onderhands), dan gaat de bekendmaking snel en elektronisch. In het andere geval verloopt dat nog op papier. Vastgesteld moet echter worden dat deze publicatie op papier de voorbije jaren alleen maar moeilijker is geworden (met uitgebreide circulaire, die verschillend worden toegepast naargelang de ondernemingsrechtbank waar de openbaarmaking moet gebeuren) en steeds langer op zich laat wachten door de achterstand bij de griffies.

Een andere vaststelling is dat de talrijke databanken die informatie over ondernemingen bevatten nog onvoldoende in verband staan met elkaar. We denken hierbij bijvoorbeeld aan het dossier van de rechtspersoon bij de ondernemingsrechtbank, de ondernemingsgegevens in de Kruispuntbank van Ondernemingen, de jaarrekeningen bij de Nationale Bank, de Kruispuntbank voor

Sociale Zekerheid, het UBO-register, ... Dit heeft als gevolg dat dezelfde informatie meerdere keren moet worden bezorgd of dat er vertraging zit in de doorstroming van welbepaalde informatie. Meer interconnectie tussen deze databanken is aangewezen. Een aanzet werd recent gegeven met de wet van 29 december 2023 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen – I, die heeft geopteerd om de Notariële Aktebank te koppelen aan het elektronisch dossier van de rechtspersoon, zodat de authentieke ondernemingsakten niet meer afzonderlijk neergelegd moeten worden in een andere databank.

Ook op het vlak van de aandelenregisters verloopt er nog veel op papier, met alle bewijsproblemen die daarbij horen als het aandelenregister niet teruggevonden wordt of niet volledig is. Overigens is het ook niet altijd eenvoudig om zo een register in te vullen. De ondernemingen zijn hiervoor veelal op zichzelf aangewezen. Het ITAA (Institute for Tax Advisors & Accountants) en Fednot hebben hier het voortouw genomen in 2019 met de lancering van het elektronisch aandelenregister eStox.

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Ondernemingen zijn meer en meer actief in een digitale wereld. Dit vertaalt zich echter nog onvoldoende in het reglementaire kader. Nog heel wat dagdagelijkse vennootschapsrechtelijke handelingen verlopen nog steeds via de papieren weg en veronderstellen het invullen van achterhaalde documenten, hetgeen gepaard gaat met tijdsverlies en frustratie. Niet alleen bij ondernemingen trouwens, ook bij de (griffies van) ondernemingsrechtbanken.

Concreet moet worden gestreefd naar een IT-infrastructuur die het mogelijk maakt voor ondernemingen om rechtstreeks (in het kader van onderhandse akten), dan wel middels tussenkomst van het notariaat (verplicht in het kader van authentieke akten) op digitale wijze alle stappen van alle vennootschapsrechtelijke operaties te kunnen realiseren. Voor de authentieke akten is dit al grotendeels gerealiseerd, maar voor de overige akten moet er nog veel gebeuren, zeker op het vlak van de elektronische neerlegging ervan. De aanzet die is gegeven onder de lopende legislatuur moet doorgezet worden in de volgende.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

De voorbije jaren werden reeds belangrijke stappen gezet inzake de digitalisering van het vennootschapsleven, vaak in samenwerking met het notariaat. De online oprichting, de elektronische neerlegging via de notaris en, in mindere mate, via JustAct, het elektronisch effectenregister eStox, ... De oefening is echter nog niet voltooid. Er valt nog meer belangrijke efficiëntiewinst te halen.

ILLUSTRATIEMATERIAAL

OVERZICHT COURANTE OPENBAARMAKINGEN

Openbaar te maken	Digitaal via de notaris	Digitaal via JustAct	Papier
Oprichting authentiek	X		X
Oprichting onderhands	X	X	X
Statutenwijziging authentiek	X		X
Statutenwijziging onderhands	X		X
Ontslagen en benoemingen	X		X
Adreswijzigingen (onderhands)	X		X
Fusies en splitsingen			X
Ontbindingen en vereffeningen			X
Neerleggingen voorstel			X
Neerlegging verslagen			X
Neerlegging staten			X
Opening bijkantoren			X

ONS VOORSTEL

Er moet worden gestreefd naar een 100% digitale omgeving van het vennootschapsleven. Alle vennootschapsrechtelijke operaties moeten op termijn digitaal kunnen worden gerealiseerd.

De mogelijkheden van de elektronische openbaarmaking moeten daartoe worden uitgebreid, zodat alle vennootschapsakten kunnen worden neergelegd zonder fysieke verplaatsing naar de griffie en zonder omslachtige papieren procedures. Vooral voor de akten die gebeuren zonder notariële tussenkomst, mag de opgestarte digitalisering niet ophouden na de recente ontwikkelingen.

Alle databanken van de overheid die informatie bevatten over ondernemingen moeten vervolgens naadloos (en in real time) met elkaar communiceren, of minstens elkaars informatie hergebruiken of consulteren in plaats van deze opnieuw op te vragen bij de ondernemers. Een meer proactieve rol van de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) i.s.m. Fednot en de ondernemingsrechtbanken dringt zich daarbij op.

De koppeling van het elektronisch aandelenregister met het UBO-register voor de aanmaak en jaarlijkse update is een schoolvoorbeeld van zo'n vereenvoudiging voor de ondernemingen.

RAPPORTERING DUURZAAMHEID

TO DO

DE AANPAK VAN INFORMATIESTROMEN STRUCTUREREN VOOR EEN EENVORMIGE DUURZAAMHEIDS- RAPPORTERING IN DE HELE PRIVÉSECTOR

CONTEXT

Op basis van de *Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)* moeten grote ondernemingen vanaf 2025 rapporteren over een hele waaier aan duurzaamheidsfactoren die betrekking hebben op milieu (*Environment*), sociale zaken (*Social*) en bestuur (*Governance*), de zogenaamde ESG-indicatoren. Het toepassingsgebied wordt voor de grote ondernemingen gradueel uitgebreid tot 2028. Om deze rapportering robuust en onderling vergelijkbaar te maken, werden op Europees niveau gedetailleerde rapporteringsstandaarden uitgewerkt, vergelijkbaar met de gedetailleerde rapporteringsstandaarden die sedert lange tijd bestaan inzake financiële rapportering. Naast de CSRD moet ook rekening worden gehouden met de *Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)*. Deze verordening, die reeds enige tijd in werking is, verplicht financiële instellingen om duurzaamheidsinformatie in te winnen, opdat investeerders hiermee rekening kunnen houden in hun investeringsbeslissingen. De gemeenschappelijke kern van CSRD en SFDR bestaat uit de noodzaak om over zeer veel ESG-aspecten betrouwbare data op te stellen (opdracht voor ondernemingen) en te verzamelen (opdracht voor grote ondernemingen en financiële instellingen).

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

De grote ondernemingen die rechtstreeks onder het toepassingsgebied van de CSRD vallen, moeten niet alleen over hun eigen activiteiten – in enge zin – rapporteren, maar ook over elementen doorheen hun hele waardeketen. Om dat te kunnen doen, zullen grote ondernemingen noodzakelijkerwijze bij kleine(re) ondernemingen data moeten opvragen. Daardoor zullen de rapporteringsverplichtingen inzake duurzaamheid op zeer korte termijn doorsijpelen in de gehele Belgische economie. En hier schuilt het gevaar. Er moet worden vermeden dat ondernemingen, om hun plaats in de waardeketen te behouden, worden geconfronteerd met een wirwar aan in te vullen vragenlijsten. Dit zou immers gepaard gaan met een immense administratieve last, die op termijn het draagvlak voor de duurzaamheidsrapportering zou kunnen ondermijnen.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Het is ondertussen ook op Europees niveau doorgedrongen dat voorzichtig moet worden omgesprongen met rapporteringsverplichtingen inzake duurzaamheid. Daarom werden begin 2024 de (bijkomende) sectorspecifieke standaarden inzake ESG-rapportering *on hold* gezet. Dit is een goede evolutie, want het reeds bestaande (algemene) kader is sowieso omvangrijk en moet nog grotendeels in de praktijk worden omgezet.

ONS VOORSTEL

Om administratieve overlast te vermijden, moet het verzamelen en ter beschikking stellen van duurzaamheidsinformatie op gestructureerde manier gebeuren. Digitalisering en standaardisering zal hierin een belangrijke ondersteunende rol spelen. In dit verband kan worden verwezen naar een recent pilootproject, opgezet door de financiële sector (Febelfin), dat er precies toe strekt het verzamelen van duurzaamheidsinformatie te stroomlijnen met bijzondere aandacht voor kmo's.

OPDRACHTEN OVERHEID

TO DO

HET GEBRUIK VAN DE BESCHIKBARE TOOLS VOOR DE TOEPASSING VAN HET 'ONLY ONCE'-PRINCIPE VERPLICHTEN

CONTEXT

Heel wat bedrijven leveren goederen of (bouw)diensten aan diverse Belgische overheden (federaal, regionaal, provinciaal, intercommunaal of lokaal). Al deze activiteiten, waarvoor een procedure van overheidsopdrachten moet worden doorlopen, zijn goed voor 15 à 20% van het bbp.

De procedures om deel te nemen aan overheidsopdrachten zijn niet eenvoudig en staan beschreven in verschillende Europese richtlijnen uit 2014 (o.a. 2014/24/EU en 2014/25/EU), en de omzettingen daarvan in Belgisch recht.

Bedrijven moeten bij deelname aan een overheidsopdracht niet enkel een antwoord formuleren op de gestelde vragen rond de te leveren goederen of (bouw)diensten, maar ze moeten daarnaast ook aan een heleboel administratieve voorwaarden voldoen. Daartoe dien(d)en (vroeger) een heel aantal documenten te worden meegegeven. Het gaat bijvoorbeeld om:

- Blanco uittreksels uit het strafregister (niet ouder dan 3 maanden) van alle bestuurders (en besturende vennootschappen) van een bedrijf dat wil deelnemen aan een overheidsopdracht;

- Attest van indiening van jaarrekening (NBB);
- Attest van indiening aangifte en betaling RSZ-bijdragen (RSZ);
- Attest van btw-plichtigheid (FOD Financiën);
- Attest van niet-faillissement (of andere soortgelijke situatie) (KBO);
- Attest van het niet hebben van fiscale schulden (FOD Financiën);
- Attest van erkend aannemer van werken (indien nodig) (FOD Economie).

Daarnaast zijn er in de bouwsector ook vaak vrij zware papieren procedures rond de aan te leveren vorderingsstaten van werken in onroerende staat (bv. bij het Agentschap Weg en Verkeer).

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Overheidsdiensten verzoeken/verzochten deelnemende bedrijven om documenten toe te voegen over informatie die beschikbaar is bij andere overheidsdiensten. Dat is een duidelijke inbreuk op het 'only once'-principe en een belangrijke bron van administratieve rompslomp voor de deelnemende bedrijven.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Om hieraan te verhelpen lanceerde de DAV al in 2005 het Telemarc-project o.b.v. de elektronische tool Digiflow. Aanbestedende overheden kregen daartoe rechtstreeks toegang tot de authentieke bronnen die voortaan de elektronische attesten verstrekten. De aanbestedende overheden dienen hun vragen in de vertrouwelijke gegevensbanken in 'real time' in en verkrijgen onmiddellijk de inlichtingen die noodzakelijk zijn voor de gunning van een overheidsopdracht. Zo hoeven de zes attesten hierboven niet langer te worden opgevraagd aan de deelnemende bedrijven. Voor de uittreksels uit het strafregister zijn echter nog geen elektronische consultatiemogelijkheden voorzien¹.

Bovendien is sinds 1 mei 2007 ook de mogelijkheid voorzien (voor de open procedures en de onderhandelingsprocedures met en zonder bekendmaking) dat deelnemende bedrijven op hun eer verklaren in orde te zijn met de administratieve voorwaarden hierboven. En dat vervolgens enkel bij het winnende bedrijf wordt gecheckt of deze voorwaarden wel degelijk vervuld zijn.

Sinds 1 mei 2018 is het gebruik van Telemarc ook verplicht geworden voor alle Belgische aanbestedende overheden. Toch waren er volgens het Rekenhof eind 2018, op een geschat totaal van 13.000, nog altijd maar 1.500 aanbestedende diensten die gebruik maakten van Telemarc. Dat betekent dat er toen nog altijd meer dan 10.000 aanbestedende diensten waren die het systeem niet gebruikten en bijgevolg ook geen procedure hadden o.b.v. een verklaring op eer. Dat is namelijk enkel toegestaan wanneer men als aanbestedende overheid een Telemarc-toegang heeft.

Reden voor het niet-gebruik van Digiflow/Telemarc is vaak dat daartoe een gegevensbeheerder moet worden aangesteld die

verantwoordelijk is voor het correcte gebruik van de via Digiflow ter beschikking gestelde (soms gevoelige) data. Veel lokale overheden hebben echter niet de schaal of een medewerker met de nodige competenties die ze als veiligheidsbeheerder kunnen/willen aanstellen. Zij hangen dan nog vast aan de klassieke procedures waarbij alle mogelijke attesten moeten worden toegevoegd. In de bouwsector wordt bevestigd dat de overgrote meerderheid van de lokale besturen en intercommunales al deze attesten nog steeds opvragen.

Het is daarbij belangrijk aan te stippen dat ongeveer 30% van alle overheidsopdrachten via lokale overheden verloopt. Veel ondernemingen blijven dus geconfronteerd met te zware administratieve lasten rond overheidsopdrachten.

ONS VOORSTEL

Alle overheden die nog geen gebruik maken van Digiflow/Telemarc zouden dit dringend moeten doen. En alle overheden die dit nog niet doen, zouden vervolgens ook gebruik moeten maken van het systeem van de verklaring op eer.

Alleen op die manier kan de administratieve rompslomp voor overheidsopdrachten voor de bedrijven verder worden teruggedrongen, ook voor de bedrijven die voornamelijk werken voor lokale overheden.

Voor de blanco uittreksels uit het strafregister, zou de recurrente administratieve rompslomp voor ondernemers en bestuurders al met driekwart kunnen worden verminderd door een uittreksel te eisen dat maximaal 1 jaar oud is (i.p.v. maximaal 3 maanden oud).

Ook zou het opvolgingssysteem van openbare werken aan de hand van (papier) vorderingsstaten nog aanzienlijk kunnen worden vereenvoudigd en gedigitaliseerd.

¹ Enerzijds omdat deze gegevens gevoeliger zijn, maar ook omdat een beperkte ja-neen-consultatie niet mogelijk is omwille van structurele problemen bij de ontsluiting van het Centraal Strafregister (probleem met sluitende identificatie van (buitenlandse) strafrechtelijk veroordeelden).

ADMINISTRATIEVE LASTEN ROND WERVEN

TO DO

ADMINISTRATIEVE LASTEN VOOR BOUWBEDRIJVEN DRINGEND VERLAGEN

CONTEXT

De bouwsector is gebonden aan een geheel van regels, normen en procedures die het reglementaire kader bepalen waarbinnen de projecten moeten worden uitgevoerd. Daartoe moet een groot aantal documenten worden bijgehouden (op de werf zelf of op de hoofdzetel). Deze reglementen zijn bedoeld als waarborg voor:

- a. De kwaliteit van de werken en de veiligheid van de constructies: dit verloopt o.a. via het beschikbaar houden van bewijsstukken rond verplichte aansprakelijkheidsverzekeringen, verplichte keuringen van elektrische installaties, andere verplichte keuringen door Externe Diensten voor Technische Controle, het opstellen van een AS BUILT-dossier, ...
- b. De veiligheid van de werknemers: o.a. via een veiligheids- en gezondheidsplan, verplichte driemaandelijke keuring van machines en materieel ('arbeidsmiddelen'), risicoanalyses voor uit te voeren werken, attesten van opleidingen werknemers (o.a. voor steigerbouw en asbestbehandeling), aanwezigheid van schema's van elektrische installaties, kabels en leidingen en een ABR -verzekering¹.
- c. De bescherming van het milieu: o.a. via milieu- en RO-vergunningen (Wallonië/Brussel) al dan niet

- samengevoegd in een omgevingsvergunning (Vlaanderen), sloopopvolgingsplannen (Vlaanderen), EPB-documenten rond energieprestaties gebouw (Brussel), bewijzen van afvalverwijdering (Vlaanderen/Brussel) of van verwijdering gevaarlijk afval en van sortering niet-gevaarlijk afval (Wallonië).
- d. Het tegengaan van illegale tewerkstelling of zwartwerk en oneerlijke concurrentie: via een aantal mechanismen die moeten zorgen voor een correcte toepassing van de arbeids- en de socialezekerheidswetgeving in de bouwsector o.a. via:
 - i. De hoofdelijke aansprakelijkheid van een hoofdaannemer voor de **sociale en fiscale schulden van zijn (rechtstreekse) onderaannemers** (Art. 30 bis, §3 van de SZ-wet van juni 1969), uitgebreid tot een hoofdelijke aansprakelijkheid voor de volledige keten van onderaannemers sinds de Programmawet van 29 maart 2012, en in Vlaanderen nog verder aangescherpt door het Decreet van 25 oktober 2023.
 - ii. De **voorafgaandelijke 'aangifte van werken'** aan de RSZ (inclusief raming van de omvang van de werf en de identificatie van de onderaannemers), ook 'werfmelding' genoemd (Art. 30 bis, §7) voor alle werven boven € 5.000 wanneer met een onderaannemer wordt gewerkt, en ook voor alle werven boven € 30.000 (ook wanneer er maar één hoofdaannemer actief is). Ter plaatste dient voor de

¹ ABR staat voor 'Alle Bouwplaatsen Risico's'

start van de werf ook een **aanplakdocument** met uniek werfnummer te worden opgehangen.

- iii. Het verplicht bijhouden van een aantal **sociale documenten op de werf**, zoals het arbeidsreglement, het register rond afwijkende werktijden, de uurroosters, het document zaterdagwerk, ...
- iv. De **hoofdelijke ketenaansprakelijkheid** van hoofdaannemers in de bouwsector (en 8 andere sectoren) voor de **loonschulden van onderaannemers**, eveneens ingevoerd door de Programmawet van 29 maart 2012.
- v. De **aansprakelijkheid van aannemers** voor het betalen van RSZ-bijdragen in België voor door hen aangestelde **gedetacheerden** uit andere EU-landen (die normaal SZ-bijdragen betalen in hun thuisland), bv. wanneer zij zich beroepen op **frauduleuze of ongeldige A1-detacheringsdocumenten** uit hun thuisland.
- vi. De **hoofdelijke ketenaansprakelijkheid** van hoofdaannemers voor **loonschulden** ten opzichte van door onderaannemers ingeschakelde illegale werknemers uit niet-EU-landen.
- vii. De dagelijkse registratie van alle werknemers op werven boven € 500.000 via de digitale toepassing '**checkin@work**' (sinds 1/4/2014 in voege door de wet van 8 december 2013), waarbij voor elke buitenlandse werknemer moet worden gecontroleerd of hij al dan niet volledig in orde is met:
 1. De LIMOSA-verplichting en het A1-detacheringsformulier voor gedetacheerde werknemers of zelfstandigen uit een ander EU-land.
 2. De verblijfsvergunning en de arbeidskaart of beroepskaart voor werknemers of zelfstandigen uit niet-EU-landen.
 3. De verplichte veiligheidsopleiding (KB Tijdelijke en Mobiele Werkplaatsen) – overgangperiode tot 15 april 2024, vanaf dan moet iedereen op de werf 8 uur opleiding hebben gevolgd of voldoen aan de gelijkstellingen.

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Het probleem bestaat uit de complexiteit en logheid van deze administratieve procedures die te maken hebben met de naleving van de regelgeving. De papieren rompslomp blijkt uit het grote aantal in te vullen formulieren, in te dienen aangiften, te bekomen vergunningen en andere documenten die moeten worden beheerd.

Deze administratieve processen zijn tijdrovend, duur en een bron van vertragingen bij de uitvoering van de projecten.

Voor de bovenvermelde, nogal technische domeinen a) en b) kunnen de voorziene documenten (vaak nog op papier) als nuttig beschouwd worden. Maar men kan zich afvragen of het niet mogelijk is de documenten enigszins te vereenvoudigen en/of te digitaliseren.

Voor domein c) is het duidelijk dat gerichte vereenvoudigingen en digitalisering mogelijk moeten zijn. Bovendien maken de onderling verschillende regels in Vlaanderen, Brussel en Wallonië de praktische organisatie van de werven in heel België er niet gemakkelijker op, noch voor de bedrijven, noch voor de managers, noch voor de arbeiders.

Het grootste probleem qua administratieve rompslomp en werklast situeert zich echter in het punt d).

- De grotere bouwbedrijven (de hoofdaannemers) worden hier ingeschakeld als politieagent. Dit is fundamenteel niet hun rol of taak. Dit is de taak van de vele sociale en SZ-inspectiediensten die ons land rijk is.
- Bedrijven moeten bijvoorbeeld beoordelen of A1-documenten uit andere Europese landen (in het Bulgaars, het Pools of het Portugees) geldig zijn of niet. Dit is zo goed als onmogelijk en is - zoals gezegd - fundamenteel niet hun taak. Zij kunnen dus aansprakelijk worden gesteld voor frauduleuze daden waar zij niet verantwoordelijk voor zijn en die zij ook maar moeilijk of niet kunnen controleren. De vraag die daarbij ook moet worden gesteld is waarom er op het vlak van de detachering van EU-werknemers nog geen degelijke gegevensuitwisseling bestaat tussen de SZ-databanken van alle lidstaten, zodat fraude met A1-documenten de facto niet meer zou kunnen voorkomen.
- Bedrijven moeten op een grotere werf elke dag meerdere problemen met checkin@work-registraties proberen op te lossen. Terwijl deze problemen zich vaak voordoen bij onderaannemers van onderaannemers, het niet altijd duidelijk is welke documenten precies nodig zijn en de sancties uiterst zwaar kunnen zijn. Bovendien kunnen op een middelgrote werf makkelijk enkele honderden werknemers aan de slag zijn, bij 15 tot 20 onderaannemers. Op een tiental werven zijn er elke dag dan ook honderden door de toepassing aangeduide problemen. Voor die dagelijkse administratieve controles i.v.m. checkin@work en de controle van fiscale en sociale schulden moeten er in elk middelgroot bouwbedrijf ettelijke voltijdse arbeidskrachten worden voorzien.

- Men kan zich, ten slotte, ook de vraag stellen wat nog het nut is van het op papier op de werf bijhouden van een aantal documenten (bv. de aangifte voor zaterdagwerk of het bijhouden van de uurroosters en afwijkingsregimes). Minstens zou dit allemaal digitaal op de hoofdzetel ter beschikking moeten kunnen worden gehouden

RECENTE ONTWIKKELINGEN

De administratieve regels die moeten worden gerespecteerd bij het opzetten van een werf zijn in de voorbije jaren alleen maar verder toegenomen. Eén geval van illegale arbeid (op de Borealis-werf) heeft ervoor gezorgd dat de Vlaamse regelgeving nog verder is verstrakt. Daardoor zijn er nu praktisch geen contractuele afspraken meer mogelijk om zich van bepaalde risico's af te schermen. Een strafrechtelijke veroordeling loert voor een hoofdaannemer dus alsmaar vaker om de hoek.

Daarnaast zijn er wel een aantal initiatieven om deze lastenverzwaringen te helpen opvangen via nieuwe digitale systemen. Voorbeelden daarvan zijn de checkin@work-toepassing en de digitale aanvraag voor tijdelijke werkloosheid (eC3.2) van de RSZ.

En ook de uitzendsector stelt nu een app ter beschikking om snel te kunnen controleren of uitzendcontracten op de werf in orde zijn met alle formaliteiten.

De facto worden sommige verouderde administratieve verplichtingen (het document rond zaterdagwerk of de aanwezigheid van de uurroosters) ook nog nauwelijks gecontroleerd.

ONS VOORSTEL

- Een eerste fundamentele administratieve vereenvoudiging zou er moeten in bestaan dat de hoofdelijke en onbegrensde ketenaansprakelijkheid van de hoofdaannemer (voor RSZ-, fiscale en loonschulden) voor onderaannemers én hun onderaannemers, wordt teruggebracht tot een meer redelijke en doenbare **aansprakelijkheid voor de zelf aangestelde onderaannemers (de rechtstreekse contractanten)**. En die onderaannemers zouden dan weer hoofdelijk aansprakelijk kunnen/moeten zijn voor de door hen rechtstreeks aangestelde onderaannemers. Dit zou de controlelasten voor iedereen al veel beter doenbaar maken en ze leggen bij partijen die daar de facto ook beter voor geplaatst zijn.
- Een tweede belangrijke vereenvoudiging zou tot stand kunnen komen door een betere Europese gegevensuitwisseling te organiseren tussen de administraties van de 27 lidstaten (+ de 3 landen van de EER, Zwitserland en het VK) die het A1-detacheringsdocument opstellen. Dit kan bv. gebeuren door het opzetten van een Europese (kruispunt) databank waarin het bestaan en de geldigheidsduur van het A1-document kunnen worden nagegaan. Zo zou het voor sociale inspectiediensten in heel de EU eenvoudig te checken moeten zijn of een werknemer uit een andere Europese lidstaat al dan niet over een geldige toestemming beschikt om naar een andere EU-lidstaat gedetacheerd te worden (en hij dus ook aan alle voorwaarden daarvoor voldoet). Dit zou de bedrijven alvast ontslaan van een loodzware controletaak (met name nagaan of documenten in allerlei vreemde talen al dan niet geldig zijn...) waarvoor zij niet de juiste competenties en machtigingen (bv. rond het vragen van een identificatienummer) hebben, en die in essentie een politionele overheidstaak is.
- Een derde vereenvoudiging kan erin bestaan om een aantal documenten niet meer fysiek op de werf beschikbaar te moeten hebben. Zeker voor de documenten die vandaag al bijna niet meer worden opgevraagd (zoals het document rond zaterdagwerk en de uurroosters), moet het volstaan dat die digitaal beschikbaar zijn en desgevraagd kunnen geconsulteerd worden door de sociale inspectiediensten.
- In die context zou men er bv. ook kunnen aan denken om één digitale werfmap te maken (o.b.v. een uniek werfnummer) waar alle benodigde documenten (vergunningen, toelatingen, keurings-, opleidings- en verzekeringsbewijzen, afvalregister, sloop- en asbestplannen, LIMOSA's en A1's) voor die werf en voor alle erop actieve bouwvakkers digitaal beschikbaar zijn. De DAV heeft hiervoor al een uitgebreide functionele analyse gemaakt (*).

(* Dien Administratieve Vereenvoudiging (DAV)-UHasselt, Werfmap: Functioneel ontwerp van een digitale werfmap, Rapport, 15 februari 2019

ATTEST BASISKENNIS BEDRIJFS- BEHEER

TO DO

ATTEST BASISKENNIS BEDRIJFSBEHEER OOK IN WALLONIË AFSCHAFFEN

CONTEXT

Al sinds eind jaren 50 bestaan er in België zogenaamde 'vestigingswetten' die kmo's, natuurlijke personen of rechtspersonen die een onderneming wensen op te starten (d.i. 'een activiteit uitoefenen waarvoor men in het handels-of ambachtsregister moe(s)t worden ingeschreven'), pas toelaten om dit te doen als zij bewijzen aan bepaalde voorwaarden te voldoen.

- Voor alle activiteiten: beschikken over een 'basiskennis bedrijfsbeheer' (wat o.a. recht, handel, boekhouden en informatica omvat) en hiervan het nodige bewijs kunnen leveren.
- Voor bepaalde specifieke activiteiten (in 1998: 42, nu nog 26): beschikken over de nodige (technische) beroepsbekwaamheid.

Het eerste luik - de algemene of intersectorale beroepsbekwaamheid - vertrekt vanuit het idee dat een samenleving best selectief kan zijn in het aantal ondernemers die men toelaat om een activiteit op te starten. Enkel ondernemers met de nodige algemene kwalificaties (basiskennis bedrijfsbeheer) zouden zich volgens deze redenering mogen lanceren. Dit om sommige aspirant-ondernemers tegen zichzelf te beschermen of om mogelijke

financiers van deze ondernemingen te beschermen tegen een eventuele faling of insolventie. De pleitbezorgers van dit soort restrictieve maatregelen wilden ook vermijden dat te veel nieuwe ondernemingen de concurrentie zouden aangaan met bestaande ondernemingen. Bij de introductie in 1958 was er immers een stevige lobby van 'kleinhandelaars' tegen de snel oprukkende 'groothandelaars'.

Het tweede luik - de technische of sectorale beroepsbekwaamheid - vertrekt meer vanuit een idee van consumentenbescherming, waarbij men wil vermijden dat burgers bepaalde technische goederen of diensten gaan aankopen bij personen die daar eigenlijk niet de juiste scholing en/of technische bagage voor hebben. Zo tracht men ongelukken of vroegtijdige problemen te vermijden.

De reglementaire teksten hierrond zijn de Programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap (BS 21/2/1998) in zijn artikelen 3, 4 en 5 en zijn uitvoeringsbesluit van 21 oktober 1998 tot uitvoering van Hoofdstuk 1 van Titel II van de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap (BS 19/11/1998).

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Het eerste luik, het bewijzen van een basiskennis bedrijfsbeheer, heeft zich al snel ontpopt tot een administratieve draak, die bovendien heel wat onrechtvaardigheden bevat.

De basiskennis bedrijfsbeheer werd immers verondersteld bewezen te zijn voor iedereen:

- Met een diploma hoger onderwijs;
- Met een diploma hoger secundair onderwijs (ASO, TSO, KSO of BSO voor de richtingen handel, boekhouding of verkoop) of met een diploma gehaald voor de Centrale Examencommissie, met een diploma in het kader van een middenstandopleiding of met een diploma van het onderwijs voor sociale promotie;
- Met alle gelijkwaardige buitenlandse diploma's.

De basiskennis bedrijfsbeheer wordt daarnaast ook aanvaard als de partner van de ondernemer (of een vennoot die mee het dagelijks bestuur uitoefent) die kan bewijzen. Of wanneer de persoon in kwestie 5 jaar beroepservaring kan aantonen (in de voorbije 15 jaar).

Dit lijken ruime criteria, maar toch zijn er elk jaar honderden gemotiveerde aspirant-ondernemers (vaak eerstegeneratiemigranten, laaggeschoolden of NEET-jongeren) die, alvorens te kunnen starten met hun onderneming, eerst gedurende minstens 3 maanden een cursus basiskennis bedrijfsbeheer dienen te volgen (128 lessen) om dan daaromtrent een test af te leggen bij de FOD Economie (enkel in de bestuursstalen NL en FR).

Soms gaan er aan deze regelgeving heroïsche opzoekingswerkzaamheden vooraf waarbij buitenlandse diploma's of werkervaringen eerst moeten worden vertaald door een beëdigd vertaler en vervolgens moeten worden getoetst aan een massieve databank van buitenlandse opleidingen. Ook daar gaan vaak heel wat tijdsverlies en kosten mee gepaard. Om nog te zwijgen van de benodigde administratie bij de overheid zelf.

Recent wetenschappelijk werk rond ondernemerschap toont aan dat een goed draaiende markteconomie nood heeft aan een vlot functionerende draaideur tot ondernemerschap met veel starters. Dat kan gepaard gaan met veel stopzettingen of faillissementen, die in een context van beperkte aansprakelijkheid geen dramatische gevolgen moeten hebben.

Drempels voor ondernemerschap, zoals de algemene beroepsbekwaamheidsvereisten, moeten volgens deze Schumpeteriaanse logica dan ook zoveel als mogelijk worden vermeden.

Er zijn ook weinig indicaties dat het beschikken over een bepaald diploma iemand tot een meer of minder succesvol ondernemer maakt. En voor veel administratieve, juridische of financiële zaken kan men zich tegenwoordig makkelijk laten bijstaan door een boekhouder-fiscalist, een sociaal secretariaat of een ondernemingsloket.

De beste zakelijke ideeën komen bovendien vaak van personen (zeer vaak ook migranten) met een beperkte scholingsachtergrond maar met een fijne neus voor zaken en een sterke hands-on-mentaliteit.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

De bevoegdheid over de vestigingswetgeving is door de 6de Staatshervorming (in voege vanaf 1 januari 2014) verschoven naar de gewesten. De Vlaamse regering heeft het attest basiskennis bedrijfsbeheer in Vlaanderen al afgeschaft op 1 september 2018.

Ook in het Brussels Gewest is het attest basiskennis bedrijfsbeheer als voorwaarde om een bedrijf te mogen starten, afgeschaft sinds 15 januari van dit jaar.

ONS VOORSTEL

Het is hoog tijd dat het verplicht attest van kennis bedrijfsbeheer om een onderneming te mogen starten, ook in het Waalse Gewest wordt afgeschaft.

Zo ontstaat er eenzelfde eenvoudige situatie in het hele land, zonder overbodige drempels voor ondernemerschap. Dit zou bovendien ook een heel aantal administratieve formaliteiten en checks bij de FOD Economie kunnen doen verdwijnen, wat ook daar weer tot een mooie besparing op de overheidsuitgaven zou kunnen/moeten leiden.

BV-KORTING ONDERZOEKERS

TO DO

O&O EN INNOVATIE BLIJVEN AANMOEDIGEN MET DUIDELJKERE EN EENVOUDIGERE REGELS ROND DE FISCALE KORTING VOOR ONDERZOEKERS

CONTEXT

In 2003 voerde België een regeling in om onderzoek en ontwikkeling (O&O) in ons land te stimuleren. Deze steunmaatregel voor innovatie nam de vorm aan van een korting op de bedrijfsvoorheffing¹ bij onderzoekers onder bepaalde voorwaarden. Deze korting is bepaald bij artikel 275 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.²

Er bestaan echter meerdere specifieke regelingen met andere toepassingsvoorwaarden, naargelang de situatie. Voor ondernemingen geldt enerzijds een algemene regeling voor de bedrijven en anderzijds een regeling voor erkende onderzoeksinstituten. Dit geheel vormt een bijzonder complex en administratief zwaar pakket.

En dat is jammer, want O&O heeft een belangrijke positieve impact op de competitiviteit van de Belgische bedrijven, op de keuze voor een locatie in België en op de beslissingen van bedrijven om hun productie- en beslissingscentra in ons land te houden.

In de huidige omstandigheden van ingrijpende klimaat- en energietransitie en digitalisering ontsnapt trouwens geen enkele sector aan de uitdaging om zich heruit te vinden en zijn werkmethodes aan te passen. En ook in hoogtechnologische domeinen als de ontwikkeling van geneesmiddelen en biotech staan onze bedrijven aan de top en is het de uitdaging om daar te blijven.

De overheid kan dus bijdragen aan het welzijn van toekomstige generaties door O&O in bedrijven op een eenvoudige en heldere wijze te blijven ondersteunen.

¹ Dit is de bronheffing in de PB die bedrijven moeten afhouden op de brutolonen van hun werknemers.

² Daarnaast zijn er verschillende uitvoeringsbesluiten en omzendbrieven die de praktische toepassing nader bepalen/verduidelijken.

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

De belastingwetgeving rond de korting op bedrijfsvoorheffing bestaat uit een amalgaam van erg technische en formalistische regels, waarvan de coherentie en doeltreffendheid soms moeilijk te achterhalen zijn. Fundamentele verbeteringen zijn mogelijk. Bovendien omvat het systeem ook een validatie van het wetenschappelijk karakter van het project of het onderzoeksprogramma door een daartoe bevoegde instantie. In België is dat Belspo, de federale overheidsinstelling voor wetenschappelijk onderzoek.

Naast de overheidsdiensten die waken over de naleving van de puur fiscale aspecten, zijn er dus ook andere instellingen betrokken bij de erkenning en opvolging van de wetenschappelijke aard van de activiteiten van de ondernemingen en de onderzoekscentra. De formalistische procedure is zwaar en een bron van juridische onzekerheid en vertraging. Ze vormt bovendien een hinderpaal voor kleinschaliger onderzoeksprojecten, in het bijzonder van kmo's.

De controles die de belastingadministratie uitvoert, zijn al te vaak gekenmerkt door een moeizame dialoog met de belastingplichtige en misverstanden rond de aard of omvang van de O&O-activiteiten. Sommige belastingcontroleurs vellen bovendien een oordeel over het al dan niet wetenschappelijk karakter van het onderzoek, terwijl dat niet hun taak is.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Het regeerakkoord van 30 september 2020 vermeldt de steun aan O&O en de vermindering van de administratieve lasten daarrond als een prioriteit. Maar tot op dit ogenblik zijn de vastgestelde moeilijkheden op het vlak van de korting op bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers niet opgelost. Integendeel, de procedure werd nog zwaarder door een cassatiearrest van begin 2023, met eisen die niet meer in overeenstemming zijn met de praktische realiteit van research en innovatie.

De actoren op het terrein vragen dan ook om verduidelijking en vereenvoudiging. Dit is dringend noodzakelijk en in eenieders belang.

ONZE VOORSTELLEN

In samenspraak met de sectoren en andere vertegenwoordigende organisaties van de ondernemingen, heeft het VBO al in 2022 een uitgebreid advies geformuleerd met als doel de verbeterpunten te bepalen en concrete voorstellen te doen. Deze voorstellen werden overhandigd aan de autoriteiten, maar er werd tot op vandaag nog geen gevolg aan gegeven. Volgende punten dienen met name uitgeklaard te worden:

- De verplichtingen rond voorafgaande en tussentijdse kennisgeving, door de contouren van de begrippen 'project' en 'programma' voor wetenschappelijk onderzoek nader te bepalen;
- De vraag rond hoe het bewijs van O&O-activiteiten kan worden geleverd en hoe dit kan worden gecontroleerd;
- De precieze afbakening van de verantwoordelijkheden tussen de belastingadministratie en Belspo, in het bijzonder m.b.t. wie bevoegd is om O&O-activiteiten als dusdanig te kwalificeren;

- Zorgen voor coherentie op het vlak van vereiste diploma's en voor de nodige soepelheid ten aanzien van de activiteiten die onderzoekers mogen uitvoeren. Die zijn namelijk vaak ook betrokken bij bepaalde, meer organisatorische taken of bij de uitwisseling van knowhow, wat tot de normale activiteiten behoort van een bedrijf dat onderzoek doet.

Parallel hiermee werd ook een parlementair initiatief gelanceerd met hetzelfde doel (zie wetsvoorstel tot wijziging van de huidige aanmeldingsverplichting in hoofde van ondernemingen die een beroep doen op de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers).

In de praktijk is er dus een grote consensus onder politici en betrokken stakeholders om oplossingen te vinden voor de problemen op het terrein. Deze consensus dient zich in de komende legislatuur nu echter te vertalen in een aanpassing van de wetteksten in het parlement.

FISCALE RAPPORTERING

TO DO

VEREENVOUDIGEN VOOR MEER RECHTSZEKERHEID

CONTEXT

Op fiscaal vlak is rapportering inherent aan een goede follow-up van de fiscale verplichtingen van de bedrijven door de overheid. Het document dat symbool staat voor deze rapportering is natuurlijk de belastingaangifte.

Iedereen weet hoe ingewikkeld belastingaangiften zijn, ongeacht of het gaat om de btw-aangifte, vennootschapsbelasting, bedrijfsvoorheffing of personenbelasting, om de bekendste voorbeelden te noemen. Dat komt gedeeltelijk voort uit de complexiteit van de belastingregels zelf. Maar er zijn nog andere oorzaken.

Merk hierbij op dat ondernemingen niet alleen hun eigen belastingen berekenen, innen en betalen. Ze vervullen ook de functie van belastinginner ten laste van andere betrokken partijen (klanten, werknemers enz.). Dat is het geval voor de btw, de bedrijfsvoorheffing, de roerende voorheffing en voor nog vele andere, soms heel specifieke belastingen.

Ondernemingen zijn dus in ruime mate betrokken als partner, ja zelfs onderaannemer van de overheid voor de inning van belastingen.

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Vandaag is de bedrijfsfiscalist steeds meer een risicobeheerder wiens kerntaak er onder andere in bestaat om het bedrijf zoveel

mogelijk rechtszekerheid te bieden bij de toepassing van alle belastingwetten. Het opstellen van de verschillende rapporteringen en de erop volgende controles zijn nochtans een grote bron van rechtsonzekerheid.

Paradoxaal genoeg gaat de digitalisering van de gegevensstromen tussen belastingplichtigen en belastingadministratie doorgaans niet gepaard met een vereenvoudiging voor de aangevers. Vaak worden er meer gegevens en/of details gevraagd die onderling overlappen en zonder dat men zich de vraag stelt wat de toegevoegde waarde is van deze aanvullende informatie. Er moet een beter evenwicht komen tussen de overdracht van gegevens aan de overheid en het beschikbaar houden van gegevens wanneer dat noodzakelijk is, bijvoorbeeld bij een controle.

Een andere paradox: de onevenredigheid tussen de last die de nieuwe rapporteringsverplichtingen veroorzaken bij de bedrijven en het voordeel dat ze de autoriteiten opleveren. Men legt immers nieuwe verplichtingen op aan een meerderheid van de bedrijven, die nochtans de facto geen betrokken partij zijn. Een opvallend voorbeeld in dat opzicht is de strijd tegen fraude: ondernemingen die te goeder trouw handelen, moeten aan soms verregaande verplichtingen voldoen. En dat om te vechten tegen de praktijken van een kleine minderheid, die per definitie deze verplichtingen probeert te omzeilen.

In tegenstelling tot de ambities zien we vandaag op fiscaal vlak dus geen verlichting van de administratieve last, maar eerder een grote toename van nieuwe verplichtingen.

Dat betekent voor de bedrijven meer kosten, verantwoordelijkheden en risico's, wat schadelijk is voor de ontwikkeling van investeringen en de werkgelegenheid in ons land.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

De laatste jaren kenmerken zich door een enorme uitbreiding van de verplichtingen op het gebied van fiscale compliance. Niet alleen in het kader van de 'gebruikelijke' belastingen die ondernemingen betalen en innen, het gaat ook om specifieke of nieuwe verplichtingen.

Bijvoorbeeld, wat betreft de verminderde bedrijfsvoorheffing voor O&O hebben recente vonnissen gewezen op de noodzaak

om sommige concepten te verhelderen en de controlepraktijken te harmoniseren. Er zijn verschillende voorstellen gedaan aan de overheid, maar de bedrijven wachten nog altijd op officiële verduidelijkingen.

De invoering van nieuwe nationale en internationale reglementen gaat ook gepaard met talrijke nieuwe rapporteringsverplichtingen. Zo zijn er verschillende aspecten van de transitie naar groenere mobiliteit, de invoering van een internationale minimumbelasting op multinationale bedrijven, de nieuwe fiscale regels rond de door Belgische bedrijven gecontroleerde buitenlandse vennootschappen CFC's of Controlled Foreign Companies, de verplichtingen inzake de strijd tegen fraude en inzake de administratieve samenwerking op fiscaal gebied.

ONZE VOORSTELLEN

Een eerste stap in de goede richting zou de vereenvoudiging en coördinatie van alle verplichtingen zijn, door rekening te houden met wat haalbaar is voor de ondernemingen en met de toegevoegde waarde van de verplichtingen voor de overheid. Dat zou de opgelegde regels gemakkelijker verteerbaar en haalbaarder maken, en dus beter te aanvaarden.

De overheden kunnen daarnaast op verschillende niveaus nuttige verbeteringen aanbrengen, die in ieders belang zijn, ook die van de belastingadministratie zelf. Het hoofdoel is het bereiken van een grotere rechtszekerheid. Dat concept bestaat uit meerdere, elkaar aanvullende actielijnen: duidelijkheid, voorspelbaarheid, eenvoud, haalbaarheid enz.

Er zijn een heleboel maatregelen mogelijk om de fiscale rapportering efficiënter te maken, zoals bijvoorbeeld:

- Een zekere terughoudendheid in acht nemen bij de hoeveelheid opgevraagde informatie en zich uitsluitend richten op wat absoluut noodzakelijk is. De administratie kan bij een controle immers meer informatie vragen aan de belastingplichtige indien nodig.
- De momenteel lopende tenuitvoerlegging van de wetgeving over de tweede BEPS-pijler (minimumbelasting voor multinationals) en de CFC-regels zijn duidelijke voorbeelden van extreem zware lasten inzake compliance die zouden moeten worden beperkt.

- De regels en concepten beter coördineren tussen de verschillende belastingwetgevingen, maar ook tussen belasting- en sociale wetgeving. Dan denken we in het bijzonder aan de verschillende behandeling van de weerhouden waardering van bepaalde voordelen van alle aard of de terugbetalingen van kosten eigen aan de werkgever.
- Zorgen voor een grondig overleg met de aangevers en hun vertegenwoordigers.
- Het in het regeerakkoord ingeschreven 'only once'-principe overal toepassen. Het is in de praktijk geen uitzondering dat een eenzelfde administratie informatie meermaals opvraagt of zelfs dat informatie waarover de administratie reeds beschikt (bijvoorbeeld een belastingaangifte), nog eens wordt opgevraagd.
- Zorgen voor een duidelijke contactpersoon, met minstens een specifiek telefoonnummer en e-mailadres, die snel en tijdig antwoordt op zowel individuele als meer algemene praktische vragen.
- Bij de uitwerking van nieuwe belastingwetgeving het principe van administratieve vereenvoudiging vanaf het begin toepassen.
- De situatie op het terrein evalueren op basis van de feedback van de belastingplichtigen en belastingsschuldigen.

De invoering van een charter van de belastingplichtige en een gedragscode voor de FOD Financiën zou deze doelstellingen alvast helpen realiseren.

FEDERAL LEARNING ACCOUNT

TO DO

FEDERAL LEARNING ACCOUNT: TERUG NAAR DE TEKENTAFEL!

CONTEXT

Opleiding, vorming, leren en permanente ontwikkeling zijn sinds jaar en dag een inherent deel van het DNA van onze ondernemingen.

De samenleving en de arbeidsmarkt evolueren aan een ongezien tempo. Ondernemingen investeren in hun medewerkers om competitief te blijven en even snel mee te evolueren als de omgeving waarin ze hun activiteiten uitrollen.

Opleiding is binnen de arbeidsrelatie per definitie een thema waar de werkgever aan zet hoort te zijn. De nood aan en de aard van de opleiding zijn immers sterk afhankelijk van de sector, het bedrijf en de individuele werknemer.

Unilaterale verplichtingen vanuit de overheid hebben, ons inziens, geen plaats in dit verhaal aangezien dit thema regelmatig en in afdoende mate in het sociaal overleg – interprofessioneel, sectoraal of op bedrijfsniveau – aan bod komt.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Sinds 2017 voorziet de wet werkbaar en wendbaar werk in een collectief opleidingsrecht van 5 dagen vastgelegd in een groeipad,

op te volgen in de sociale balans en al dan niet bij te houden op een individuele opleidingsrekening.

In 2022 deed de Arbeidsdeal er nog een schepje bovenop door de introductie van het verplicht opmaken van een opleidingsplan – inclusief een hele rist specifieke bepalingen én te bezorgen aan een nog steeds te benoemen ambtenaar – en de evolutie van een collectief opleidingsrecht richting het individuele opleidingsrecht van 5 dagen, wederom al dan niet te bereiken via een vast te leggen groeipad.

In 2024 mondde dat uit in de Federal Learning Account (FLA), een controletool voor ondernemingen waarmee de overheid kan opvolgen of de werkgevers aan hun verplichtingen uit de Arbeidsdeal voldoen. De wet betreffende de oprichting en het beheer van de Federal Learning Account trad op 1 april in voege, maar er zijn nog heel veel openstaande vragen en onduidelijkheden.

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

De Federal Learning Account creëert een dubbele opleidingsboekhouding voor de ondernemingen.

De opleidingsinspanningen worden gemonitord in de sociale

balans. Individuele opleidingen kunnen in de onderneming worden bijgehouden in een personeelsdossier, een eigen tool, een LMS (Learning Management System), een HRS (Human Resources Information System), ...

De payrollgegevens op hun beurt bevinden zich in de meeste gevallen bij een sociaal secretariaat en de daaraan verbonden informaticasystemen.

Van de ondernemingen wordt gevraagd dat ze de informatie uit al deze systemen integreren, aanvullen met extra informatie opgelegd door de wet Federal Learning Account en via een rigide systeem opladen in deze tool.

Die ontwikkelingen zijn complex, tijdrovend en arbeidsintensief. Bovendien moeten de kosten volledig door de ondernemingen worden gedragen.

De huidige uitvoering van de **FLA gaat voorbij aan het complexe ecosysteem van vorming en opleiding en onderschat de verplichtingen ten aanzien van de werkgever.**

Er wordt te weinig en té voorwaardelijk gebruik gemaakt van het 'only once'-principe. Alle informatie moet immers door de werkgever geverifieerd en/of gevalideerd worden, wat er eigenlijk op neerkomt dat de werkgever bepaalde berekeningen zelf zal moeten uitvoeren. Hoe anders kan hij checken en valideren?

Daarenboven voorziet de wet in een hele rist verschillende termijnen waardoor het bijhouden van de FLA een permanente oefening en een dagelijkse rompslomp wordt die een enorme inspanning vraagt van de werkgevers.

Bovendien werd een resem bestaande rapporteringen niet onder de loep genomen om na te gaan of deze dubbelop zijn en dus afgeschaft kunnen worden.

ONS VOORSTEL

Iedereen moet zijn huiswerk maken. Daar komt het in dit dossier eigenlijk op neer.

DE WET

De wet moet herzien worden om de verschillende termijnen, die enkel complexiteit toevoegen voor de werkgever, op elkaar af te stemmen. We denken hierbij in het bijzonder aan de termijn waarbinnen opleiding in het kader van een uitdiensttreding moet worden geregeld en de termijn om bepaalde informatie te valideren.

EEN VEEL EENVOUDIGERE PRAKTISCHE UITWERKING DIE BESTAANDE GEGEVENS MAXIMAAL HERGEBRUIKT

Bij de verdere uitwerking van deze tool moet er maximaal worden ingezet op het 'only once'-principe.

De ondernemingen bezorgen een massa gegevens aan de overheid die voldoende informatie bevatten om de opleidingsrechten te bepalen en correct weer te geven in de FLA.

Op dit moment bevat de uitwerking nog veel handelingen:

selectie opleidingen, valideren opleidingstellers, tellers corrigeren bij uitdiensttreding, ... Die moeten herbekeken worden en zouden via volledig geautomatiseerde gegevensstromen moeten verlopen.

In het bijzonder moeten alle berekeningen van opleidingstellers en -kredieten weggehaald worden bij de werkgever. Hij moet kunnen rekenen op betrouwbare berekeningen van Sigedis.

STROOMLIJNING VAN FEDERALE EN REGIONALE VERPLICHTINGEN

Het volledige gamma aan registratieverplichtingen (federaal én regionaal) moet onder de loep worden genomen en er moet bekeken worden welke geschrapt en vervangen kunnen worden door de registraties in het kader van de FLA.

OPLEIDINGSPLAN

De verplichting om een opleidingsplan neer te leggen moet worden opgeheven. Dit plan heeft geen enkele toegevoegde waarde maar betekent een louter administratieve last ter controle van de ondernemingen. De onderneming handelt volgens een wettelijk proces ten aanzien van haar werknemers, dat hoeft niet nog eens officieel te worden neergelegd.

INDIVIDUELE REKENING VAN DE WERKNEMER

TO DO

DEZE OVERBODIGE FORMALITEIT LATEN VALLEN ...
OF ZE VERVANGEN DOOR EEN DIGITALE TOEPASSING

CONTEXT

Het wettelijk kader¹ verplicht de werkgever een aantal sociale documenten bij te houden, waaronder de individuele rekening en de loonfiche.

De individuele rekening maakt, op basis van de jaarlijkse arbeidsprestaties van een werknemer, een overzicht van een aantal gegevens. Het gaat voornamelijk om loongegevens en administratieve informatie, samengevoegd volgens bepaalde periodiciteitscriteria.

Bij de meeste werkgevers maakt het sociaal secretariaat de individuele rekening op, net als de loonfiche.

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Behalve in bijzondere gevallen wordt de individuele rekening maar één keer per jaar aan de werknemer overhandigd. In de praktijk bezorgt de werkgever ze meestal samen met de fiscale fiche.

Over het algemeen besteden werknemers maar weinig aandacht aan hun individuele rekening.

Het document is eigenlijk vooral van belang voor de inspectie-diensten.

REGELGEVING SOCIALE DOCUMENTEN

Individuele rekening

Personeelsregister
> Dimona

Specifieke contracten

BESCHERMING VAN HET LOON

Bescherming
van het loon

+

Te vermelden informatie
op de loonfiche

¹Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon van de werknemers; koninklijk besluit van 27 september 1966 tot vaststelling, wat de particuliere sector betreft, van de gegevens die de afrekening moet bevatten welke bij elke definitieve betaling van het loon aan de werknemer overhandigd wordt. Koninklijk besluit van 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten.

Het fundamentele probleem is dat volgens de wet op de bescherming van het loon (12 april 1965) de werkgever verplicht is een afrekening te overhandigen bij elke definitieve betaling van het loon. Het gaat concreet om de loonfiche die de werknemer volgens een vaste frequentie krijgt (meestal maandelijks).

Een koninklijk besluit tot uitvoering van deze wet bepaalt, onafhankelijk van het wettelijk kader voor de individuele rekening, welke vermeldingen (gegevens) verplicht op de loonafrekening (loonfiche) moeten staan. Daarin worden minstens vijftien informatieve gegevens vermeld, die overlappen met wat op de individuele rekening wordt vermeld.

De loonfiche wordt trouwens beschouwd als een uittreksel van de individuele rekening.

De hamvraag is dus wat de toegevoegde waarde voor de werknemer en voor zijn werkgever is om over gegevens te beschikken die volgens een andere frequentie worden afgeleverd dan de (maandelijkse) frequentie van de loonfiche en die volgens een logica van globalisatie (gecompileerde gegevens) in plaats van fragmentatie worden verzameld.

Men kan zich ook afvragen of de individuele rekening niet eerder zou moeten worden voorzien in de regelgeving rond (de bescherming van) het loon, in plaats van in die rond de sociale documenten.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

De ontwikkeling van het project E-GOV 3.0 en de opname van de individuele rekening daarin zou alle betrokkenen (werknemer, werkgever en inspectiediensten) moeten in staat stellen **te allen tijde** toegang te hebben tot de gegevens van de individuele rekening.

ONS VOORSTEL

Er zijn twee opties mogelijk:

- De eerste optie bestaat erin simpelweg de verplichting tot het afleveren van de individuele rekening af te schaffen.
- De tweede optie is de regelgeving te wijzigen, waardoor de afgifte van het document 'individuele rekening' niet langer verplicht is en sommige gegevens uitsluitend digitaal te raadplegen zijn.

Deze optie is ook al verwezenlijkt bij het personeelsregister, dat werd afgeschaft door Dimona. Aangezien alle gegevens al in dit laatste systeem worden geregistreerd, was het overbodig geworden om nog een personeelsregister te bewaren. Het is dus niet de bedoeling om het papieren formaat simpelweg te digitaliseren, maar wel om aan de hand van een maandelijks datastroom alle gegevens samen te brengen en te zorgen dat ze (enkel nog in digitale vorm) kunnen worden geraadpleegd.

Deze tweede optie heeft als voordeel dat er een 100% volledige en betrouwbare individuele rekening beschikbaar is, aangezien:

- eventuele lonen bij andere werkgevers er ook in opgenomen kunnen worden,
- de actuele en bijgewerkte gegevens (via maandelijks correcties) altijd toegankelijk zijn.

TIJDELIJKE WERKLOOSHEID OM ECONOMISCHE REDENEN¹

TO DO

**OVERBODIGE
KENNISGEVINGEN
SCHRAPPEN EN EVOLUEREN
NAAR ÉÉN SYSTEEM VOOR
ARBEIDERS EN BEDIENDEN**

CONTEXT

Onder de verschillende types van tijdelijke werkloosheid maken bedrijven het meest gebruik van de tijdelijke werkloosheid om economische redenen.

Het stelt werkgevers in staat de arbeidsovereenkomst volledig of gedeeltelijk op te schorten wanneer ze door economische omstandigheden niet hetzelfde activiteitsniveau in hun bedrijf kunnen aanhouden.

Het is in dat opzicht een essentieel mechanisme voor de werkzekerheid van de werknemers (die hun arbeidsovereenkomst behouden) en een noodzakelijk overlevingsinstrument voor bedrijven in een context van economische instabiliteit.

Het juridische kader van deze vorm van tijdelijke werkloosheid is bepaald bij wet van 3 juli 1978, die de basisprincipes van deze maatregel vastlegt. De concrete uitvoering ervan gebeurde bij koninklijk besluit van 25 november 1991 en bij ministerieel besluit van 26 november 1991.

¹Deze nota heeft alleen betrekking op het stelsel van tijdelijke werkloosheid om economische redenen. Er bestaan nog andere stelsels van tijdelijke werkloosheid, zoals slecht weer, een technische storing, overmacht (behalve medische redenen), staking en lock-out, sluiting wegens jaarlijkse vakantie. Die hebben elk hun eigen toepassingsvoorwaarden en formaliteiten.

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Om te kunnen gebruikmaken van het stelsel van tijdelijke werkloosheid om economische redenen moet de werkgever talloze formaliteiten vervullen.

A. KENNISGEVINGEN/MEDEDELINGEN/DIGITALE INFORMATIESTROMEN

Deze formaliteiten bestaan in de eerste plaats uit verschillende soorten kennisgevingen:

1. vóór de tijdelijke werkloosheid (minstens 7 kalenderdagen ervoor)
2. bij aanvang ervan
3. gedurende de tijdelijke werkloosheid.

Het gaat concreet om:

▪ Kennisgevingen aan het personeel

1. 1) Vóór de tijdelijke werkloosheid:

- i. Collectieve kennisgeving aan het personeel via affichering (of individuele kennisgeving per e-mail) minstens 7 kalenderdagen voor de eerste geplande werkloosheidsdag
- ii. Mededeling aan de ondernemingsraad.

2. Bij aanvang van de tijdelijke werkloosheid:

- iii. Afgifte van C3.2A (papieren document), tenzij de werknemer verkiest om het elektronisch formulier eC3.2 te gebruiken.

3. Gedurende de tijdelijke werkloosheid:

- iv. De werknemer moet - ter informatie - een kopie van de Aangifte sociale risico's bij de Sociale Zekerheid - ASR (zie verderop) krijgen.

▪ Kennisgevingen aan de RVA of de Sociale Zekerheid

1. 1) Vóór de tijdelijke werkloosheid:

- v. **Aan de RVA:** de zogenaamde 'voorafgaande' mededeling, ook minstens 7 kalenderdagen voor de eerste geplande werkloosheidsdag, via het web of via een zogenaamde 'gestructureerde' elektronische boodschap (batch).
- vi. **Aan de RVA:** in het bijzondere geval van tijdelijke economische werkloosheid voor bedienden moet de werkgever - daarenboven - **vóór** de werkloosheidsaanvraag aantonen dat de onderneming aan verschillende voorwaarden voldoet (onderneming onder toepassingsgebied wet 1968 – onderneming in moeilijkheden – cao of ondernemingsplan). Het bewijs wordt geleverd door middel van formulier C106A.

2. Bij aanvang van de tijdelijke werkloosheid:

- vii. **Aan de RVA:** een mededeling via web of batch van de eerste effectieve werkloosheidsdag, voor elke werknemer.
- viii. **Aan de Sociale Zekerheid:** een digitale Aangifte sociale risico's - ASR2 invullen wanneer de werknemer een aanvraag moet doen voor een uitkering. Dat is noodzakelijk in de volgende gevallen: eerste tijdelijke werkloosheid in de onderneming voor de werknemer, tijdelijke werkloosheid na onderbreking van minstens 36 maanden, of verandering van arbeidsduur.

3. Gedurende de tijdelijke werkloosheid:

- ix. **Aan de Sociale Zekerheid:** ASR5 zodat de uitbetalingsinstellingen de aangifte 'werkgever' en de gegevens van de C3.2-controlekaarten (werknemer) aan elkaar kunnen linken.

Alles bij elkaar geteld moet de werkgever dus tijdens het hele proces van tijdelijke werkloosheid om economische redenen **een tiental administratieve formaliteiten** afhandelen, via verschillende communicatiekanalen: papieren affichering, afgifte van een papieren controledocument, elektronische kennisgeving (web of batch).

B. ANDERE ADMINISTRATIEVE COMPLEXITEITEN

De bovengenoemde elementen houden alleen rekening met de 'directe' administratieve last van af te handelen formaliteiten (kennisgeving/mededeling/informatiestroom) om tijdelijke werkloosheid wegens economische redenen te kunnen invoeren.

We herinneren er ook aan dat de praktische regels voor gebruikmaking van het stelsel van tijdelijke werkloosheid om economische redenen fundamenteel verschillen naargelang het gaat om arbeiders of bedienden. Zo mogen bedienden maar een maximum aantal weken per jaar op werkloosheid wegens economische redenen worden gezet. Naast de vraag of aparte stelsels behouden moeten blijven in een wereld waar de personeelscategorieën evolueren (productiepersoneel, ondersteuningsdiensten, ...), is het loutere feit dat een onderneming met arbeiders EN bedienden geen gebruik kan maken van dezelfde of minstens uniforme regels, een bijkomende administratieve last. De werkgever moet immers mensen die vaak in dezelfde ploeg van economisch werklozen zitten, anders behandelen.

Bovendien bestaat er al meerdere jaren een 'responsabiliseringsbijdrage' voor werkgevers die overdreven gebruikmaken van het stelsel van tijdelijke werkloosheid om economische redenen. Deze bijdrage wordt per kwartaal voor elke werknemer berekend

ten opzichte van een referentieperiode. Zodra een zeker aantal dagen economische werkloosheid voor deze referentieperiode (110 dagen) overschreden wordt, is de bijdrage verschuldigd. Dit is dus een bijkomende last voor een onderneming die geconfronteerd wordt met een tijdelijk verhoogd gebruik van economische werkloosheid. Per werknemer moet immers berekend worden of het plafond van toegelaten werkloosheidsdagen al dan niet overschreden is.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

De gezondheids crisis door COVID-19 en de energiecrisis hebben aangetoond dat het mogelijk is gebruik te maken van een stelsel van tijdelijke werkloosheid met verlichte, en zelfs ingetrokken formaliteiten (vlottere toegang van de werknemer tot het stelsel om een werkloosheidsuitkering te krijgen, vrijstelling van het

gebruik van controleformulier C3.2A, vrijstelling van de verplichte afgifte van C3.2A voor de werknemer, vrijstelling van de verplichte ASR2-aangifte). Beide crisissen hebben ook duidelijk gemaakt dat de invoering van een uniform stelsel voor arbeiders en bedienden een echte vereenvoudiging betekent wanneer ondernemingen hun productie moeten aanpassen aan economische beperkingen.

Er moet evenwel opgemerkt worden dat er binnen de RVA verschillende digitaliseringsprojecten voor een grotere doeltreffendheid en productiviteit lopen, waarvan sommige een invloed zullen hebben op het stelsel van tijdelijke werkloosheid om economische redenen. In het kader daarvan zal de digitale versie van het controledocument C3.2A verplicht worden.

Maar deze wijzigingen zullen de administratieve last voor ondernemingen niet significant verlichten.

ONS VOORSTEL

Drie actielijnen voor vereenvoudiging moeten voorrang krijgen:

- Op heel korte termijn moet worden gedacht aan een inkrimping van de termijn waarbinnen het personeel en de RVA in kennis worden gesteld van de tijdelijke werkloosheid om economische redenen. In een veranderende context moeten bedrijven dit stelsel sneller kunnen invoeren.
- Op korte termijn moet worden gezorgd voor de afschaffing van de maandelijkse kennisgeving van de eerste effectieve werkloosheidsdag (verplichting vii. hierboven), voor elke werknemer apart. Deze verplichting is een administratieve last die niet in verhouding staat tot het nagestreefde doel (controle van toepassing tijdelijke werkloosheid) en overlapt met verplichting iii. hierboven.
- Op middellange termijn is het van fundamenteel belang, zolang het Belgische arbeidsrecht een onderscheid maakt tussen arbeiders en bedienden, dat een werkgever - om het hoofd te bieden aan ongunstige economische omstandigheden - een beroep kan doen op een uniform stelsel van tijdelijke werkloosheid wegens economische redenen, onafhankelijk van de categorie waartoe de werknemer behoort (arbeider/bediende).
- Op langere termijn is het noodzakelijk het systeem drastisch te hervormen door gebruik te maken van technologische oplossingen die enerzijds het aantal kennisgevingen voor rekening van de werkgever tot een minimum beperken en anderzijds ervoor zorgen dat alle formaliteiten afgehandeld worden via homogene, moderne communicatiekanalen.

ELEKTRONISCHE HANDTEKENING & ELEKTRONISCHE ARBEIDSOVEREEN- KOMSTEN

TO DO

CONTEXT

**HET GEBRUIK VAN
ELEKTRONISCHE
ARBEIDSOVEREENKOMSTEN
VEEL GEBRUIKSVRIENDELIJKER
MAKEN, IN LIJN MET DE
EUROPESE RICHTLIJN**

Aan de Arbeidsovereenkomstenwet van 3 juli 1978 werden in juni 2007 enkele artikelen toegevoegd om elektronische arbeidsovereenkomsten gelijk te stellen met papieren arbeidsovereenkomsten. De gelijkwaardigheid tussen deze beide vormen van arbeidsovereenkomsten is niet meer dan logisch.

De concrete uitwerking leidde echter tot artikelen met heel strikte en gebruiksonvriendelijke voorwaarden. Vooral art. 3bis en art. 3ter bemoeilijken de praktische bruikbaarheid van elektronische arbeidsovereenkomsten.

Art. 3bis bepaalt dat de elektronische arbeidsovereenkomst getekend moet worden via een gekwalificeerde handtekening via eID of gelijkwaardig. Dat gaat veel verder dan wat de huidige Europese regelgeving vraagt.

Daarnaast heeft elke arbeidsovereenkomst (ook de elektronische) een verplichte bewaartermijn, namelijk 5 jaar na het einde van de arbeidsovereenkomst. Art. 3ter bepaalt dat drie maanden voor het verstrijken van die termijn per aangetekende zending aan de werknemer moet worden gevraagd wat er met het elektronisch

bewaarde document dient te gebeuren. Ook dat veroorzaakt uiteraard een aanzienlijke administratieve last.

Om een en ander te stroomlijnen voorzag de wet van 15 januari 2018 houdende diverse bepalingen inzake werk in een toekomstige wijziging van die artikelen 3bis en 3ter, met name om de Belgische wetgeving inzake elektronische arbeidsovereenkomsten in overeenstemming te brengen met de Europese regelgeving.

Die wet van 15 januari 2018 voorzag een uitbreiding van de mogelijkheden om arbeidsovereenkomsten elektronisch te ondertekenen en een vereenvoudiging van de formaliteiten om het gebruik van elektronische middelen aantrekkelijker te maken:

- door het gebruik van een geavanceerde handtekening (i.p.v. een gekwalificeerde handtekening via eID) toe te staan voor alle arbeidsovereenkomsten mits voldaan is aan bepaalde voorwaarden;
- door aan het einde van de bewaartermijn van elektronische arbeidsovereenkomsten de automatische overdracht naar de vzw Sigedis¹ te voorzien (i.p.v. daartoe met een aangetekend schrijven toestemming te moeten vragen aan elke oud-werknemer).

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Meer dan vijf jaar na datum is de in 2018 voorziene wetswijziging echter nog altijd niet in werking getreden. Het probleem is immers dat er volgens het Wetboek Economisch Recht (WER)² een koninklijk besluit nodig is om af te wijken van de daar voorziene verplichting tot het gebruik van een gekwalificeerde elektronische archiveringsdienst. Op dat KB is het echter nog steeds wachten.

Hierdoor is het dus nog steeds enkel mogelijk om een elektronische arbeidsovereenkomst geldig te ondertekenen met een gekwalificeerde elektronische handtekening (art. 3 bis) en moet men aangetekende zendingen

¹Sigedis is de vzw die diverse sociale documenten en arbeidsovereenkomsten bewaart met het oog op de bepaling van toekomstige pensioenrechten in de eerste en de tweede pijler.

²WER - Wetboek Economisch Recht, Artikel XII.25, § 5, derde lid.

³eIDAS is de Europese verordening nr. 910/2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt.

versturen naar de ex-werknemer (art. 3 ter) voor elke elektronische arbeidsovereenkomst die men wil archiveren bij Sigedis.

Alleen voor de uitzendsector geldt een uitzondering. Die kreeg de toestemming een systeem te hanteren waarin arbeidsovereenkomsten met een geavanceerde elektronische handtekening kunnen worden getekend.

In die context hebben elektronische arbeidsovereenkomsten dan ook nog maar beperkt ingang gevonden in het Belgische bedrijfsleven (buiten de uitzendsector). Dit betekent dat de meeste bedrijven nog altijd grote papieren archieven moeten aanhouden met alle arbeidsovereenkomsten en alle wijzigingen ervan.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Er beweegt momenteel niets rond het noodzakelijke KB om de Belgische wetgeving inzake elektronische arbeidsovereenkomsten conform met de Europese wetgeving te maken, noch in de FOD Economie, noch in de FOD Werk, Arbeid en Sociaal Overleg.

ONS VOORSTEL

Zoals al sinds 2016 het geval is in de uitzendsector, moet het mogelijk zijn om een (klassieke) arbeidsovereenkomst te ondertekenen met een 'geavanceerde' elektronische handtekening (i.p.v. een gekwalificeerde).

De volgende twee administratieve vereisten, die onevenredig en in strijd met de eIDAS-verordening³ zijn, moeten dus worden afgeschaft:

- het verplicht gebruik van een gekwalificeerde elektronische handtekening om een elektronische arbeidsovereenkomst geldig te ondertekenen;
- de verplichting om voor elke elektronische arbeidsovereenkomst een aangetekende brief te sturen (3 maanden voor het verstrijken van de periode van 5 jaar na het einde van de overeenkomst) met de vraag aan de werknemer of de gearchiveerde kopie van de elektronische overeenkomst al dan niet naar Sigedis moet worden gestuurd.

E-BOX

TO DO

EINDELIJK KOMEN TOT EEN UNIEKE, GEBRUIKSVRIENDELIJKE EN VERPLICHTE E-BOX VOOR ALLE BEDRIJVEN

CONTEXT

Belgische ondernemingen krijgen dagelijks een groot aantal aangetekende brieven in papieren versie. In 2018 bijvoorbeeld werden 35 miljoen aangetekende brieven verstuurd. Als niemand beschikbaar is om de aangetekende brief in ontvangst te nemen, moet een werknemer hem in het postkantoor gaan afhalen.

Vertrekkend van de eBox van de Sociale Zekerheid, is er al een paar jaar een eBox voor ondernemingen in ontwikkeling. Het doel is om er een algemene 'eBox Enterprise' van te maken. Wanneer het project afgerond is, moeten alle Belgische bedrijven over een 'officiële en unieke elektronische brievenbus' beschikken zodat ze op een veilige manier digitaal gecontacteerd kunnen worden ('universele toegankelijkheid'). Tussen 2012 en oktober 2022 hebben 264.439 ondernemingen hun eBox van de Sociale Zekerheid geactiveerd. Bij de grote en middelgrote ondernemingen werd een activering van bijna 99% bereikt. Bij de micro-ondernemingen (<10 werknemers) daarentegen was dat in oktober 2022 iets minder dan de helft. En de eenmanszaken bleven steken op 8%.

Er is voor de zelfstandigen en micro-ondernemingen dus nog een hele weg te gaan om ervoor te zorgen dat ook zij universeel bereikbaar worden via een officiële mailbox.

Concreet dient de wetgever de wet van 27 februari 2019 inzake de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox aan te passen.

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

De hierboven beschreven mailbox is essentieel om ervoor te zorgen dat in de toekomst alle interacties tussen ondernemingen en overheidsdiensten elektronisch kunnen gebeuren. Het is daarnaast ook een fundamenteel element voor de implementatie van doeltreffende en gebruiksvriendelijke oplossingen (uit de privésector) voor digitale aangetekende zendingen (DAZ). Die moeten op termijn de aangetekende brieven op papier vervangen omdat deze een zware administratieve last zijn.

Er is dus nog werk aan de winkel opdat zelfstandigen en micro-ondernemingen op hun beurt 'universeel toegankelijk' worden via een officiële brievenbus. Om daartoe te komen is een robuust wettelijk kader nodig, een toekomstige verplichting om de eBox geregeld te consulteren, maar ook een uitgebreid voorafgaand sensibiliseringstraject.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Het wetsontwerp van Mathieu Michel, de staatssecretaris voor Digitalisering, belast met Administratieve Vereenvoudiging, beoogt de wijziging van de hogervermelde wet (zie Context). Het werd goedgekeurd door het federaal parlement op 13 juli 2023.

Een door kamerlid Freilich (N-VA) ingediend amendement om de consultatie van de e-Box Enterprise te verplichten vanaf 1 januari 2025 werd door de meerderheid verworpen. Een van de redenen waarom de meerderheid een datum voor verplicht gebruik van de eBox Enterprise heeft geweigerd, is de terughoudendheid van de regering om de nodige middelen te voorzien voor de invoering van deze verplichting. Want aangepaste sensibiliseringscampagnes zullen noodzakelijk zijn om de bedrijven te stimuleren deze officiële brievenbus, net zoals een conventionele brievenbus, geregeld te consulteren.

Deze weigering om een datum voor verplicht gebruik vast te leggen is betreurenswaardig omdat ze niet in overeenstemming is met Digilex, dat de digitalisering van de interacties met de FOD Financiën reglementeert. Die laatste wil namelijk dat vanaf begin 2028 de communicatie tussen de overheid en de belastingplichtigen, ongeacht of het om een burger of een onderneming gaat, digitaal verloopt.

ONS VOORSTEL

We vragen dat de volgende regering een begindatum vooropstelt voor het verplichte gebruik van de eBox Enterprise. Zodra deze datum vastligt, kunnen alle betrokken partijen de (kleine) ondernemingen en zelfstandigen beginnen te sensibiliseren om ervoor te zorgen dat alle ondernemingen in de nabije toekomst digitaal toegankelijk zijn. De regering moet voor deze transitie voldoende middelen voorzien.

Daarnaast moeten sommige aspecten van de eBox nog verbeterd worden. Het platform is technisch gezien robuust, maar het moet nog aan gebruiksvriendelijkheid en interoperabiliteit winnen.

Een algemeen probleem in dat opzicht is de verzending van berichten. Zo komt de communicatie over loonbeslag terecht in de eBox van de FOD Financiën zonder verduidelijkende titel. Dat leidt tot een onjuiste verdeling van berichten binnen de onderneming. Op dit ogenblik ontvangen vaak de boekhoudafdelingen, die belast zijn met de dossiers van de FOD Financiën, deze berichten, terwijl ze gevoelige informatie over het personeel bevatten. De volgende verbeteringen zijn daarom noodzakelijk: de titel van het bericht moet duidelijk zijn en geschikte metagegevens moeten worden toegevoegd om een efficiëntere routing te bekomen. Het spreekt voor zich dat deze verbeteringen in nauwe samenwerking met de ondernemingen moeten worden ingevoerd.

Ook moet er een betere samenwerking zijn tussen de verschillende overheidsdiensten zodat alle platformen naar behoren onderling functioneren en doeltreffend zijn. De wijze waarop vandaag bijvoorbeeld berichten van de FOD Financiën worden gedeeld in de eBox Enterprise (SZ) is geen toonbeeld van efficiëntie. Vaak moet men 3 of 4 keer klikken en zich minstens 2 maal identificeren alvorens men het bericht in kwestie kan openen. De titel van het bericht van de FOD Financiën geeft ook geen enkele indicatie over de inhoud, zodat men vaak deze formaliteiten verricht voor een puur formeel document (een ontvangstmelding) of, omgekeerd, ze niet verricht voor een heel belangrijk document (bv. i.v.m. loonbeslag). Het einddoel van een betere samenwerking tussen FOD Financiën en de RSZ moet zijn dat bedrijven zich slechts één keer moeten identificeren ('single sign-on'), onmiddellijk kunnen weten waar het bericht over gaat, en de nodige metadata worden meegestuurd om automatische routing toe te laten.

E-INVOICING

TO DO

SENSIBILISEREN EN TOEWERKEN NAAR EEN GESTROOMLIJND SYSTEEM IN ALLE EUROPESE LANDEN

CONTEXT

Wanneer men spreekt over elektronische facturatie heeft men het niet over de factuur in Word-, Excel- of pdf-formaat die verzonden wordt via mail. Bij elektronische facturatie (of in het Engels: e-invoicing) werkt men met een volledig digitale stroom voor het opstellen, verzenden en ontvangen van de factuur, en wordt er m.a.w. een factuur verstuurd in een digitaal, intelligent en interoperabel formaat.

Er is al heel wat wetgeving rond elektronische facturatie, een overzicht:

- De Europese richtlijn 2014/55/EU **verplicht alle Europese overheidsinstanties om elektronische facturen te kunnen ontvangen** die voldoen aan de Europese norm inzake elektronische facturering.
- De wet van 7 april 2019 zet deze verplichting om in Belgisch recht.
- Ten slotte voert het koninklijk besluit van 9 maart 2022 betreffende de overheidsopdrachten geleidelijk **de verplichting in voor ondernemingen om elektronische facturen te verzenden aan overheidsinstanties.**

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

Elektronische facturatie biedt aanzienlijke voordelen voor bedrijven zoals: lagere kosten, een verminderde kans op fouten en een snellere verwerking van facturen. De overstap naar elektronische facturatie zou dus eigenlijk vanzelfsprekend moeten zijn.

Toch blijkt uit de cijfers dat – in de realiteit – **de adoptiegraad eerder laag** blijft. Het aantal facturen dat verzonden wordt via een 'end-to-end' digitale stroom blijft relatief bescheiden: ongeveer 15% van het totaal, terwijl bijna 50% van de facturen wordt verstuurd via een Word-, Excel- of pdf-bijlage bij een mail.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Om deze adoptiegraad op te krikken en de volgende stappen te zetten in de verdere digitalisering van onze economie, heeft de Belgische wetgever geoordeeld dat een verplichting nodig is. Zo werd het in 2023 al verplicht om elektronisch te factureren voor alle overheidsopdrachten van Belgische overheden boven 30.000 euro.

Sinds 1 maart 2024 geldt dit nu ook voor alle overheidsopdrachten tussen 3.000 en 30.000 euro. Deze verplichting, die gefaseerd werd ingevoerd, is slechts een eerste stap. De ambitie die ook vanuit Europa wordt uitgesproken, is om **alle facturen tussen bedrijven en overheden in de verschillende Europese landen via elektronische weg** te laten verlopen. Naast de verscheidene voordelen op operationeel niveau voor de bedrijven, zijn er ook baten voor de overheden. Elektronische facturatie kadert namelijk ook in een grotere strijd tegen de ontduiking van indirecte belastingen (de zogenaamde VAT Gap of btw-kloof).

De volgende stap die in dit kader zal gezet worden is de verplichting tot elektronische facturatie tussen bedrijven onderling, de zogenaamde 'B2B e-invoicing'-verplichting. Hierbij zullen bedrijven elektronische facturen zowel moeten kunnen ontvangen als kunnen versturen.

Deze verplichting komt er in België aan vanaf 1 januari 2026. Het wetsontwerp dienaangaande (*wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde en het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wat de invoering van de verplichting tot elektronische facturering betreft*) werd op 1 februari 2024 in het parlement goedgekeurd. Er werd daarbij ook voorzien in een verhoogde investeringsaftrek van 120% voor investeringen in elektronische facturatie.

ONS VOORSTEL

De recente goedkeuring van de wettelijke verplichting tot e-invoicing in b2b vanaf 1 januari 2026 laat een voldoende lange overgangperiode voor bedrijven om zich goed voor te bereiden op deze transitie.

Het is niettemin cruciaal dat er in voorbereiding van deze transitie nog sterk wordt ingezet op communicatie en sensibilisering zowel richting grote en middelgrote bedrijven als richting micro-ondernemingen en zelfstandigen. Daartoe is het belangrijk dat een goede samenwerking wordt opgezet tussen de bedrijven (via hun respectieve beroepsfederaties) en de verantwoordelijke administraties (FOD Financiën (btw-administratie), FOD BOSA). De recente keuze van de FOD Financiën om de bestaande 'Business Expert Group e-invoicing' van het VBO (met vertegenwoordiging van alle stakeholders) te gebruiken als een begeleidingscomité voor deze hervorming, is alvast een belangrijke stap in de goede richting.

Daarnaast moet er op Europees niveau dringend worden nagegaan hoe bedrijven uit de 10 à 15 landen die in hoofdzaak het interoperabel Europese Open PEPPOL-systeem gebruiken om hun facturen elektronisch te bezorgen aan klanten, dit in de toekomst ook zullen kunnen doen voor hun klanten in landen als Duitsland, Frankrijk, Italië en Polen waar men vaak nog eigen nationale e-invoicingsystemen hanteert die niet compatibel zijn met Open PEPPOL. Mogelijk moet er daartoe een interface/transformator worden ontwikkeld tussen Open PEPPOL en die nationale systemen.

DIGITAL BY DEFAULT

TO DO

DE TOOLS VERDER
VERBETEREN EN
APPLICATIES VAN DE
PRIVÉSECTOR DE VRIJE
HAND LATEN

CONTEXT

De digitalisering speelt een belangrijke rol bij de economische groei in België, waarbij ze vooral kansen, maar ook een aantal uitdagingen biedt. Een onderneming moet altijd de mogelijkheid hebben om online contact op te nemen met een overheidsdienst. Dat is het principe van 'digital by default'. Dit impliceert dat overheidsdiensten al hun procedures elektronisch zouden moeten aanbieden.

Om dat te bereiken moet de overheid duidelijke principes hanteren. Bijvoorbeeld de bestaande wetten en procedures vereenvoudigen VÓÓR hun digitalisering, streven naar digitale oplossingen die een meerwaarde zijn voor de burgers en de ondernemingen, en maximaal gebruik maken van open standaarden die de onderlinge uitwisseling tussen verschillende systemen in verschillende landen faciliteren.

Het is ook van cruciaal belang dat we een stimulerend ecosysteem hebben, dat bestaat uit een uitgebreide infrastructuur van telecommunicatiemiddelen, performante elektronische toepassingen (eID, eSignature, eBox, enz.), een beleid van solide cybersecurity en een bevolking die vertrouwd is met digitale technologieën.

WAT IS HET PROBLEEM EN WAAROM MOET HET VERANDEREN?

De traditionele administratieve procedures zijn complex. Dat leidt nog al te vaak tot dure en inefficiënte bureaucratistische methodes die papieren formulieren vereisen, fysieke verplaatsingen of de uitwisseling van documenten per post.

Die zware administratielast moet verdwijnen door de invoering van eenvoudige, snelle en doeltreffende digitale oplossingen. De digitalisering moet zorgen voor een gebruiksvriendelijke interactie met overheden, die tegemoetkomt aan de reële noden van de burgers en de ondernemingen.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

De laatste jaren is er grote vooruitgang geboekt wat betreft:

- De overheidsportalen: deze onlineplatforms verenigen een groot aantal overheidsdiensten. Ze bieden de burger een centrale toegang tot uiteenlopende berichten en informatie, en tot transacties. Bijvoorbeeld: myBelgium.be, MySocialSecurity.be, myMinFin.be.
- Nieuwe online e-gov-diensten: elektronische platforms zoals CadGIS voor aanvragen van kadastrale uittreksels, E-griffie voor de oprichting van een vzw of onderneming, en tools zoals Break@work, Student@work en Horeca@work in de tewerkstellingssector.
- Mobiele apps van de overheid: deze applicaties, die ontwikkeld zijn voor gebruik op mobiele toestellen, bieden een eenvoudige en snelle toegang tot de overheidsdiensten. Bijvoorbeeld: checkin@work (voor bouwwerken, onder andere de aanwezigheidsregistratie via een QR-code op de Limosa-formulieren), eC3.2 (om een aanvraag voor tijdelijke werkloosheid in te dienen) of de talloze applicaties om het gebruik van het openbaar vervoer te vergemakkelijken (routeplanner, realtime-informatie over de vertrektijden).
- Het systeem van elektronische voorschriften: e-recipe stockeert de elektronische voorschriften centraal op een beveiligde database die toegankelijk is via de eID, en zorgt dus voor een papierenloze omgeving voor patiënten en apotheken.
- Elektronische authenticatie en ondertekening: mobiele oplossingen zoals itsme zijn uitgegroeid tot eenvoudige en populaire tools voor identificatie op talloze applicaties van e-government (en van de privésector). Ze bieden een erkende en beveiligde methode voor elektronische identificatie en ondertekening.

ONS VOORSTEL

Ondanks de gemaakte vorderingen blijven sommige uitdagingen bestaan, in het bijzonder wat betreft het toegangsbeheer binnen IAM-systemen (Identity and Access Management) op websites zoals CSAM, RSZ en Vlaamse Overheid. Het is absoluut noodzakelijk om die systemen te verbeteren door ze gebruiksvriendelijker te maken, met een groter gebruiksgemak, en door te zorgen voor gelijkvormigheid en een vlotte gegevensuitwisseling tussen de verschillende bestuursniveaus (het 'only once'-principe).

Enkele concrete voorbeelden van te verbeteren software zijn:

- **CSAM:** deze centrale applicatie maakt het ook mogelijk om op een eenvoudige (maar niet altijd even snelle) manier te wisselen tussen de verschillende vennootschappen waarvan men het gegevensbeheer moet managen. De titel van de rollen is evenwel vaak moeilijk te begrijpen/niet erg duidelijk. Bovendien zijn de vennootschappen waarvan men mandataris is¹ op een merkwaardige manier geordend (niet alfabetisch en op basis van verschillende en inconsistente syntaxisregels).
- **IAM-systeem van de FOD Financiën:** deze applicatie is vrij traag, de entiteiten zijn niet logisch geordend en de verbinding met de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) werkt niet altijd naar behoren.
- **IAM-systeem van de RSZ:** de interface is niet erg gebruiksvriendelijk, maar is over het algemeen goed georganiseerd, met redelijk duidelijke rolomschrijvingen.
- **IAM-systeem van de VO:** deze interface is duidelijk en goed gestructureerd, maar gebruikt niet altijd de bestaande gegevens op federaal niveau (van de KBO). Bijgevolg blijven vroegere bedrijfsnamen verschijnen ...

Er moeten ook verbeteringen worden aangebracht aan sommige 'building blocks' van cruciale vereenvoudigingstools:

- De e-Box Enterprise, die het beveiligd beheer van elektronische officiële documenten centraliseert, moet ten uitvoer worden gebracht.
- Wat betreft elektronische archivering werd onlangs de eerste onderneming met een gekwalificeerde 'eArchiving'-oplossing gecertificeerd (DocByte). Maar dergelijke toepassingen moeten nog een grotere verspreiding krijgen. Gekwalificeerde eArchiving-oplossingen zijn onder andere cruciaal voor de digitale opslag van arbeidsovereenkomsten en -reglementen.
- De werking van de KBO kan nog verbeterd worden, en haar gegevens worden nog onvoldoende gebruikt. Haar gegevens worden bijvoorbeeld niet regelmatig bijgewerkt door de Vlaamse overheid. Bovendien zijn er nog steeds problemen op het gebied van de kwaliteit van de KBO-gegevens. Het is te duur om de gegevens van een

onderneming (maatschappelijke zetel, bestuurders, enz.) te wijzigen. Een eenvoudige en gratis oplossing zou zijn dat de elektronische aanpassingen worden gedaan door de ondernemingen zelf. Optimalisering van de KBO is essentieel om echt te kunnen evolueren naar een 'only once'-systeem.

- In dat kader moet er ook voor gezorgd worden dat de overheidsdiensten beschikken over een continu bijgewerkte databank van mandaten van de ondernemingen. Een samenwerking met de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat en haar STAPOR-systeem kan in dat opzicht worden overwogen. De werking van STAPOR is gebaseerd op de publicaties in het Belgisch Staatsblad over wijzigingen in het bestuursorgaan en op het gebruik van AI.
- Sommige federale en regionale overheidsdiensten moeten nog een zeker aantal vergunnings-, erkennings- en toelatingsaanvragen digitaliseren, alsook alle subprocedures en procedures voor beroep. Wat betreft de Vlaamse bouw- en milieuvergunningen (samengebracht in één 'omgevingsvergunning') werd veel vooruitgang geboekt na een moeilijke start.

Om van dit alles een succes te maken moet men ook investeren in computeronderwijs en -opleidingen, die een cruciale rol spelen in deze transitie. Er moeten steeds opnieuw initiatieven worden genomen om het aanleren van digitale vaardigheden te bevorderen, zodat geschikte en competente mensen beschikbaar zijn om digitale technologieën te ontwikkelen, implementeren, beheren en correct te gebruiken.

Daarnaast moet de overheid ook een hoog niveau van cybersecurity waarborgen. Naarmate alle applicaties digitaal worden, moeten ze beveiligd zijn tegen hackers om problemen zoals het onrechtmatig gebruik van wachtwoorden voor authenticatie te voorkomen.

Kortom, België moet zich resoluut verbinden tot de digitalisering van de overblijvende 'papier interacties' tussen overheidsdiensten en ondernemingen. Daartoe is het absoluut noodzakelijk dat de hogervermelde tools continu verbeterd worden en dat de applicaties van de privésector (itsme, eSignature, eArchiving, eAangetekend, visualisatie van de eBox, enz.) de vrijheid krijgen om geavanceerde oplossingen aan te bieden. Een snelle vooruitgang zal slechts mogelijk zijn door een geslaagde samenwerking tussen de publieke en de private sector.

¹ In de bouwsector moeten er soms honderden vennootschappen beheerd worden (door het grote aantal tijdelijke vennootschappen bij de oprichting van een joint venture voor complexe werken).

LEDEN- SECTORFEDERATIES VAN HET VBO

Zo'n 50 toonaangevende sectorfederaties zijn lid van het VBO en vertegenwoordigen meer dan driekwart van de economische activiteit in ons land.

EFFECTIEVE LEDEN

TOETREDENDE LEDEN

ADMINISTRATIEVE VEREENVOUDIGING
15 Voorstellen voor minder administratieve lasten
© 2024

REDACTIE: VBO, onder leiding van Edward Roosens en Arie van Hoe
COÖRDINATIE: Pauline de Marcken
VERTALING: Vertaaldienst VBO en AdK Translations
EINDREDACTIE: Hilde De Brandt
VORMGEVING: Landmarks
ILLUSTRATIES: Peter Willems (Vec-star)
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: Stefan Maes, Ravensteinstraat 4, 1000 Brussel
ISBN: 9789464988123
WETTELIJK DEPOT: D/2024/0140/14
PUBLICATIEDATUM: april 2024

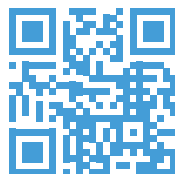
Cette publication est également disponible en français.

Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de publicatieverantwoordelijke.

HET VBO, DÉ STEM VAN DE ONDERNEMINGEN IN BELGIË, STAAT – VIA EEN 50-TAL LID-BEDRIJFS-FEDERATIES – VOOR MEER DAN 50.000 KLEINE, MIDDELGROTE EN GROTE ONDERNEMINGEN DIE 75% VAN DE TEWERKSTELLING IN DE PRIVATE SECTOR VOOR HUN REKENING NEMEN. ONZE LEDEN ZORGEN VOOR 80% VAN DE EXPORT EN CREËREN 2/3 VAN DE TOEGEVOEGDE WAARDE IN ONS LAND. ALS ENIGE OVERKOEPELENDE INTERPROFESSIONELE WERKGEVERSORGANISATIE VERTEGENWOORDIGEN WE ONDERNEMINGEN UIT DE DRIE GEWESTEN VAN ONS LAND.

Lees onze recentste publicaties
op onze website www.vbo-feb.be

WWW.VBO-FEB.BE